

UVOD U ENGLESKU STUDIJU

(analiza dokumenta koji je bio ključan za poresku reformu i uopšte zakonsku regulativu igara na sreću u Velikoj Britaniji)

Industrija igara na sreću u svim razvijenim državama predstavlja veoma značajan izvor prihoda za državne budžete, zapošljava veliki broj ljudi različitog profila, a posredno pozitivno utiče i na druge industrijske grane i podstiče njihov razvoj (turizam, IT i elektronska industrija, uslužne delatnosti i druge). Upravo zbog toga, veoma pažljivo se razmatraju poreski mehanizmi kojima se povećava punjenje budžeta, a istovremeno i stimulišu domaći priređivači igara da unapređuju i šire poslovanje na sopstvenom i drugim tržištima, što dodatno dovodi do još većeg prinosa u budžetu.

Tema ovog materijala je analiza britanskog dokumenta (originalni tekst-u prilogu) koji je bio ključan za dogovor oko uspostavljanja savremenog poreskog mehanizma za poslovanje sportskih kladionica, koji je postignut 2000. godine između predstavnika britanskog Udruženja igara na sreću i Ministarstva finansija Velike Britanije, a ključna promena je bila **prelazak sa poreza na uplatu na porez na razliku između uplate i isplate**. Naime, Velika Britanija je referentna država na svetskom nivou kada je u pitanju razvijenost industrije igara na sreću i zakonska regulativa te oblasti.

Od 1966. godine, kada je u Velikoj Britaniji prvi put uveden porez u poslovanju sportskih kladionica, pa sve do 2000. godine, taj porez se uvek obračunavao na uplatu i varirao je od 2.5% pa sve do 9%.

Nakon 2000. godine, **od kada je uveden porez na razliku između uplate i isplate**, taj porez **nije menjan narednih 11 godina** niti u jednom ključnom segmentu, a primena beleži odlične rezultate, kako za Vladu tako i za industriju. Od tada, budžet Velike Britanije beleži intenzivan rast prihoda od industrije igara na sreću, a britanske kompanije su proširile poslovanje na inostrana tržišta i sada su među vodećim u svetu.

Britanski poreski model za igre na sreću je poslužio kao **uzor za mnoge zemlje EU** i izvan van nje. Pozitivni rezultati za državne budžete i industriju su zabeleženi svuda gde se ovaj model primenjuje (Francuska, Španija, Češka, Litvanija, Malta, Gibraltar, Rumunija, Makedonija, Republika Srpska itd...)

Ključni razlozi za prelazak na porez na razliku između uplate i isplate u Velikoj Britaniji su bili:

- Državni budžet i industrija igara na sreću su beležili stagnaciju i **pad prihoda**
- Novac se sve više **odlivao iz zemlje**
- Tehnološki razvoj, pre svega razvoj Interneta, uslovio je situaciju da **porez na uplatu više nije konkurentan**, i da njegovom daljom primenom, budžet i industrija i konstantno gube prihode
- **Nagli porast ilegalnog tržišta**, odnosno, **povećanje poreske evazije**.

U Velikoj Britaniji su još 2000. godine uočili da se poslovanje izmešta na Internet, da su usluge preko Interneta mnogo konkurentnije i planetarno dostupne. Naime, od 1995. godine

dolazi do enormnog razvoja Interneta u svetu i to je dovelo do drastičnih promena na tržištu igara na sreću jer kompanije koje posluju na klasičan način moraju da prilagode svoje poslovanje da bi bili konkurentni sa onima koje posluju preko Interneta.

Jedna od najbitnijih stavki je upravo bilo i prilagođavanje poreskog sistema/zakona **novim uslovima poslovanja, koje su diktirale nove tehnologije**. Te 2000. godine, industrija igara na sreću Velike Britanije se našla se na udaru velike Internet konkurencije koja je plaćala manje poreze u *off shore* zonama, pa je samim tim nudila igračima bolju ponudu, koja **nije bila opterećena bilo kakvim odbicima na uplatu/isplatu, a samim tim je nudila (i još uvek nudi) i značajnije bolje kvote**.

Na taj način novac se **odlivao** iz "zemaljskih" kladionica u kompanije koje posluju preko Interneta, izvan granica Velike Britanije. Ovaj trend je stabilno u uzlaznoj putanji i celoj industriji u Britaniji je pretilo gašenje. Sa druge strane, razvoj brzog i jeftinog Interneta, je omogućavao Vladi **savremenu, brzu i laku kontrolu naplate poreza**.

Zbog takve situacije, i kompanije i Vlada Velike Britanije su bili u problemu, pa je izlaz nađen u **modernizaciji poreske politike**, a to je bilo podjednako bitno i za Ministarstvo finansija (povećanje budžetskih prihoda, smanjenje odliva novca u inostranstvo, olakšana kontrola naplate poreza zbog upotrebe savremenih tehnologija) i za britansku industriju igara na sreću (povećanje konkurentnosti sa inostranim kompanijama i mogućnost planetarnog širenja posla).

Nakon nezavisnih stručnih i ekspertskih analiza, 2000. godine u Velikoj Britaniji dolazi do **zajedničkog dogovora Vlade i industrije igara na sreću**, na obostrano zadovoljstvo. **Menja se poreska politika i prelazi sa poreza na uplatu - na porez na razliku između uplate i isplate**. Na taj način, Ministarstvo finansija dobija potpunu kontrolu naplate poreza, povećan priliv novca u budžet i smanjivanje odliva novca u inostranstvo, a industrija igara na sreću dobija na konkurentnosti i mogućnost ekspanzije na druga tržišta, što se ponovo vraća kroz povećane prihode za budžet. Pri tome, sami troškovi sprovođenja novog zakona su bili minimalni.

Prve dve godine, prihodi po osnovu ovog poreza su beležili konstantan blagi rast, a zatim **2003. godine**, kreće se sa dinamičnim rastom i **budžetski prihod dostiže sumu od preko pola milijarde funti godišnje** samo po osnovu "zemaljskih" kladionica, a kladioničarska industrija Velike Britanije postaje svetski vrh u svakom pogledu i stabilno drži prvo mesto već celu deceniju.

Istovremeno, predložena su i rešenja za dalji rad koji bi omogućio dostizanje svih ciljeva:

1. Cilj Ministarstva finansija

- povećanje prihoda po osnovu ovog poreza
- kvalitetna, potpuna i jeftina kontrola
- smanjenje poreske evazije

2. Cilj industrije igara na sreću

- povećavanje konkurentnosti domaćih kompanija pri nadmetanju sa stranim firmama na domaćem tržištu
- pozicioniranje i ekspanzija domaćih firmi na globalnm tržištu (vrednost globalnog Internet tržišta igara na sreću za 2010. godinu iznosi više od 50 milijardi evra)

Dokument sadrži **kvalitativnu analizu novog poreza** koja je zasnovana na **četiri principa**:

- **neutralnost:** da tehnološka platforma oporezivanja bude neutralna i da niti jedna forma poslovanja nema privilegovan ili podređen položaj;
- **izvesnost i transparentnost:** porezi moraju biti jasni i jednostavni da bi preduzetnici bili svesni svih posledica poreza pre ulaska u posao;
- **efikasnost:** održavanje troškova poslovanja i administrativnih troškova državne uprave na minimumu
- **efektivnost:** da se porez plaća tačno na vreme i da se poreska evazija smanjuje

Kroz studiju su urađene sve moguće verzije poreza prema vrsti i visini, ali i simulacije njihovih efekata na industriju igara na sreću i Vladu. Ministar finansija Velike Britanije je, povodom ovoga zakona izjavio sledeće: "Ovaj projekat je odličan primer uspešnog partnerstva između Vlade i privatnog sektora, pošto smo uspeli da napravimo dobrobit za sve strane ...".

Udruženje priređivača igara na sreću smatra da se u Srbiji industrija igara na sreću i nadležni državni organi nalaze u sličnoj situaciji kao u Velikoj Britaniji pre 11 godina. Upravo zato i prezentujemo britanska iskustva da bi izbegli ponavljanje grešaka i ugradili najbolja rešenja na dobrobit državne uprave, industrije igara na sreću, igrača i društva u celini.

S obzirom na to da Srbija ima veoma kvalitetne kompanije u oblasti igara na sreću, što dokazuju naši konstanti uspesi na međunarodnom tržištu, ubeđeni smo da treba dati i kvalitetan i savremen zakonski okvir ovoj industriji da bi ostala konkurentna na domaćem tržištu pri takmičenju sa stranim kompanijama, ali i zauzela deo globalnog tržišta.

U ovom trenutku, postojeće zakonodavstvo u oblasti oporezivanja igara na sreću - klađenje, u Srbiji pokazuje ozbiljne anomalije, pretežno jer:

1. Nivo prikupljenog poreza opada, Činjenica je da se broj prijavljenih kladionica neprekidno smanjuje (ovde treba dodati i dodatno smanjenje prihoda po osnovu ostalih povezanih poreza i taksi)

2. Ilegalno domace trziste konstantno raste

3. Gradjani Srbije se sve više klade kod stranih kompanija koje ne plaćaju porez u Srbiji i novac se konstatno odliva iz zemlje

Prema procenama više nezavisnih konsultatskih kuća iz zemlje i inostranstva i prema podacima koji strani operateri javno objavljuju kroz svoje bilanse, (kompanije Bwin, Bet-at-home, Sportingbet, William Hill, Betfair...) **suma novca koja se mesечно odlije iz Srbije po osnovu internet klađenja iznosi minimalno 250.000 evra**, dok su realne procene na nivou od **400.000 evra** mesečno, a to je trenutno **40-60 odsto** kompletnog poreza koji se prikupi na ime priređivanja igara na sreću kroz kladionice u Srbiji.

Procene su da se godišnje po ovom osnovu iz Srbije odlije **najmanje četiri miliona evra**, a posebno je zabrinjavajuće da se ovaj iznos svake godine dramatično povećava. Ilustracije radi, u 2005. godini se procenjivalo da je odliv u inostranstvo bio **oko 300.000 evra na godisnjem nivou**.

Posebno je značajno to da inostrane kompanije koje posluju preko Interneta **ne plaćaju porez u Srbiji**, nego u zemljama gde je porez manji i samim tim njihova **struktura ponude je bolja i konkurentnija** nego domaćih kompanija u "zemaljskim" kladionicama, što ozbiljno **ugrožava poslovanje srpskih kompanija**.

Sva inostrana zakonodavna tela u poslednjih nekoliko godina se trude da **omoguće razvoj sopstvene industrije radi što uspešnijeg učešća** na veoma dinamičnom globalnom

tržištu igara na sreću, a Srbija po ovom pitanju **bez ikakvog racionalnog razloga i dalje zaostaje**.

Ukoliko danas preduzeće iz Srbije želi da se bavi organizacijom kladjenja preko Interneta i da tu uslugu ponudi na globalnom tržištu (čija vrednost iznosi preko 50 milijardi funti) **to nije moguće uraditi iz Srbije**, kompanija je **prinudena** da otvara firmu i plaća poreze u inostranstvu: Republici Srpskoj, Makedoniji, Rumuniji, Velikoj Britaniji, Malti, Crnoj Gori itd ...

Srbija može veoma brzo, **racionalnom primenom postojećeg zakonodavstva**, da uključi domaće operatere u globalno tržište, a promenom dela postojećeg zakonodavstva iz oblasti igara na sreću da postane **bitan regionalni i globalni centar** za klađenje putem interneta, kako su to danas Velika Britanija, Malta, Gibraltar. U ovom trenutku, Španija, Francuska, Italija, Rumunija, Makedonija, Republika Srpska i druge zemlje se svojski trude da sopstvenim operaterima ponude što bolje uslove kako bi privukli veći deo globalne zarade iz ove oblasti.

Srbija **ima sve preduslove da postane regionalni lider i ozbiljan globalni takmičar** u oblasti igara na sreću jer za to ima kvalifikovanu i jeftinu radnu snagu sa prihvatljivim znanjem engleskog jezika, zadovoljavajuću infrastrukturu i stabilno političko okruženje. To bi otvorilo mogućnost za 2 - 4 hiljade novih radnih mesta, kao i dodatne desetine miliona evra poreskih prihoda vezanih za porez na dobit preduzeća, PDV, porez na zarade i povećanje kratkoročne štednje na duže staze.

Udruženje priređivača igara na sreću Srbije želi partnerski odnos sa nadležnim državnim organima i Državnom lutrijom Srbije u stvaranju stimulativnog savremenog zakonskog i poreskog okvira da bi se ostvarili sledeći **ciljevi**:

- 1. Značajno povećati prihode** budžeta stabilno, dugoročno i pod punom kontrolom.
- 2. Omogućiti domaćim kompanijama da budu konkurentne** sa inostranim na srpskom tržištu.
- 3. Pospešiti mogućnosti domaćih kompanija da se nadmeću na međunarodnoj sceni**

Ostvarenje ovih ciljeva nije teško postići, što potvrđuje primer Velike Britanije, a time bi mogli da: **privucemo značajan novac iz inostranstva, zaustavimo odliv sredstava iz Srbije, otvorimo nova radna mesta i obezbedimo znacajnije veca sredstva za državni budžet.**

PROCENA OPCIJA ZA MODERNIZACIJU OPOREZIVANJA KLADJENJA:

FINALNI IZVEŠTAJ

Izveštaj za Odbor Kladiionica od Evropske Ekonomije

**Evropska Ekonomija
Chancery House
53-64 Chancery Lane
London WC2A 1QU
Tel: 020 7831 4717
Fax: 020 7831 4515
E-mail: info@eer.co.uk
www.eer.co.uk**

Avgust 2000

IZVRŠNI SADRŽAJ

1. Prosperitet industrije kladjenja u Velikoj Britaniji kao i svi benefiti koje ta industrija donosi svojim zaposlenima, trkama konja i poreskim obveznicima je ugrožen zato što igrači iz Velike Britanije kao i međunarodni igrači imaju mogućnost da izbegnu plaćanje poreza na kladjenje u Velikoj Britaniji tako što se klade preko međunarodnih kladionica.
2. Kao rezultat, kladioničarska industrija Velike Britanije je stavljena u ozbiljan nezavidan položaj. To preči trenutnom nivou prometa kladionica i samim tim i državnim prihodima od poreza na kladionice. To takodje sprečava industriju kladjenja u Velikoj Britaniji da iskoriste rapidno rastuće međunarodno tržište kockanja koje je sve dostupnije zahvaljujuci tehnološkom razvoju.
3. Novac od poreza na kladjenje u Velikoj Britaniji finansira prikupljanje takse za trke konja kao i naplaćivanje poreza Vladi. Međunarodne kladionice ne placaju taksu za trku konja koju placaju kladionice u Velikoj Britaniji što pogoršava položaj Britanskih kladionica i takodje ugrožava buduće finansiranje industrije trke konja.
4. U martu, Britanska Carina i Trošarina, je izdala izveštaj o opcijama za modernizaciju oporezivanja kladionica. Ovaj document je prijavio da država prepoznaje potrebu za modernizacijom sistema oporezivanja i da je neophodan radikalni režim koji bi se suočio sa izazovima brzog razvoja elektronske trgovine.
5. BOLA je imao zahtev od Evropske Ekonomije da sprovede nezavisnu procenu dve opcije modernizacije oporezivanja kladjenja od strane Carine : model Mesto Potrošnje (POC) i model Porez Na Bruto Dobit (GPT).
6. U ovom radu, opcije se procenjuju po kriterijumu postavljenom od strane Carine. Ti kriterijumi nalažu da poreski režim treba da obezbedi fer osnovu za Britanske kladionice u međunarodnoj konkurenciji.
7. Zaključujemo da bi POC model oporezivanja sprečio kladionice Velike Britanije da se takmiče na fer nivou sa međunarodnim konkurentima i samim tim bi bio ne-efikasan. Taj model bi napravio pritisak za recipročne aranžmane sa drugim zemljama, koji bi za uzvrat verovatno izazvao dvostruko oporezivanje i samim tim stvorio potrebu za bilateralne pregovore sa inostranim poreskim vlastima. Ako druge države nisu spremne da usklade svoj sistem oporezivanja sa Britanskim POC porez bi morao da se povuče.
8. Predpostavljamo da bi POC režim dozvolio kladionicama, koje imenuju poreskog predstavnika (koji je odobren od strane Carine), da promovišu svoje usluge u Velikoj Britaniji. Ovo nije u skladu sa trenutnom situacijom u kojoj reklamiranje stranih usluga kladjenja nije zakonito. Nije jasno kakve praktične mere mogu biti preuzete od strane Carine da obezbede sigurnost igračima iz Velike Britanije . Osim toga, oporezivanje bi bilo izloženo zloupotrebi i utaji.

9. Ako POC ne obezbedi standardna pravila igre, kladionice u Velikoj Britaniji neće biti u fer stanju da se takmiče sa međunarodnim konkurentima. Takođe, zapošljavanje i druge koristi koje Velika Britanija ima od industrije kladjenja će biti izgubljene u inostranstvu.
10. Naša analiza u protivnom pokazuje da porez na premije osiguranja (IPT) nije presedan za POC porez. Kupovati osiguranje i kladiti se su suštinski veoma različite stvari. Takođe, ne postoji uspostavljen mehanizam za upoređivanje nadgledanja stranih kladionica sa neposrednim nadzorom rizika osiguravanja u Velikoj Britaniji pre nego što je IPT uveden.
11. Stopa GPT poreza bi morala da bude blizu nule ili na nuli kako bi kladionice u Britaniji imale fer osnovu da se takmiče sa kolegama u inostranstvu. Međutim, naša procena je uzela u obzir želju Vlade da zaštiti osnovicu za oporezivanje. Smatramo da, pod pretpostavkom da kladionice nastave na istom ili približnom nivou sa plaćanjem taske za konjske trke, GPT stopa od oko 15 odsto bi bila dovoljna da se omoguće isti prihodi od posebnog poreza na kladjenje.
12. Osim toga, konkurentna GPT stopa bi obezbedila dodatne doprinose Vladi od strane kladionica koje plaćaju korporativni porez, porez za zaposlene, itd. Veća odazvanost igrača bi doprinela široj dostupnosti kladjenja preko telefona i interneta, što za uzvrat stavlja GPT model u poziciju favorita.
13. Uz moderan sistem oporezivanja kladionica, Velika Britanija bi mogla da postane važan globalni centar za kladjenje preko interneta. U našim simulacijama, dodatni biznis koji bi GPT model obezbedio bi mogli da obezbede do 10.000 novih poslova i otvaranje novih uplatnih mesta u Velikoj Britaniji što bi za uzvrat obezbedilo dodatni doprinos od opšteg oporezivanja. Međutim ako sistem nije modernizovan vidimo da bi oko 2.000 kladionica bilo zatvoreno i oko 12.000 poslova u Velikoj Britaniji bilo u opasnosti.

1. UVOD

Sve veću popularnost telefonskog kladjenja i rast interneta doveli su do porasta broja kladionica van Velike Britanije. Medjunarodne kladionice imaju konkurentnu prednost nad kladionicama u Velikoj Britaniji zato sto mogu da ponude kladjenje koje se ne oporezuje.

Ovakav razvoj ugrožava industriju kladjenja u Velikoj Britaniji, i samim tim i koristi koje ona donosi svojim zaposlenima, konjskim trkama, i poreskim obaveznicima. Nije samo postojeći nivo ulaganja koji je u opasnosti. Trenutni poreski režim takodje sprečava industriju kladjenja u Velikoj Britaniji da iskoristi brzo rastuće medjunarodno tržište kockanja koje je sve više dostupno zahvaljujući tehnološkom razvoju.

Zbog razvijanja ovih događaja, Carina i Trošarina Velike Britanije je objavila u martu document, Naša Ulaganja u Budućnost, Modernizacija Poreza na Kladjenje za dvadeset prvi vek. Ovaj document izveštava (u prvom paragrafu) da Vlada prepoznaje potrebu za modernizacijom sistema oporezivanja i da je robustan poreski režim potreban da ispuni potrebe i izazove brzog razvoja e-trgovine.

Dokument predlaže dva alternativna modela za oporezivanje:

- Mesto potrošnje (POC) model (Opcija 1), koji predlaže porez zasnovan na mestu gde se nalazi igrač
- Porez na Bruto Dobit (GPT) model (Opcija 2), koji ukida sadašnji porez na promet na bazi udela i zamenjuje ga sa porezom bruto dobiti kladionice (tj. iznos uplate minus isplate).

Evropska Ekonomija je nezavisna ekonomska konsalting firma, koja je specijalizovana za primenu ekonomske analize javne politike i poslovnih problema. BOLA – Asocijacija Licenci Kladionica, je zatražila od nas da sprovedemo nezavisnu procenu dve opcije, iz perspective razvoja savremenog sistema za oporezivanje kladionica koji obezbedjuje fer osnovu za kladionice u Velikoj Britaniji u medjunarodnoj konkurenciji, kao i fer osnovu za obezbedjivanje finansijske podrške konjskim trkama, i fer doprinose za opšte poreske prihode od strane industrije kladjenja.

Ovaj rad je strukturiran na sledeći način:

- Drugo poglavlje postavlja pozadinu trenutne konsultacije i trenutne pretnje prema industriji kladjenja u Velikoj Britaniji.
- Treće poglavlje daje kvalitativnu procenu mogućnosti za modernizaciju oporezivanja prema kriterijumu koji odredjuje Carina i koji nalaže da poreski režim za kladionice treba da obezbedi osnovu za fer konkurenciju Velike Britanije na medjunarodnoj sceni.
- Četvrto poglavlje daje finansijsku procenu opcija, fokusirajući se na potencijalni uticaj na porez i druge državne prihode od industrije kladjenja.

2. POZADINA

2.1 Uvod

Ovo poglavlje prezentuje globalni pogled trenutne vežbe konsultacija.

2.2 Evolucija poreza na kladjenje

Porez na kladjenje na konjske trke van hipodroma je prvi put uveden 1966 godine po stopi od 2,5 odsto. Tabela 2.1 pokazuje promene ove poreske stope.

Tabela 2.1
Istorija poreza na kladjenje na konjske trke van hipodroma

November 1966	2,5%
April 1968	5%
May 1970	6%
April 1974	7,5%
July 1981	8%
April 1992	7,75%
March 1996	6,75%

Izvor: Uzeto od NERA (1990), *Porez na kladjenje*, i ažurirano od strane Evropske Ekonomije za izmene posle 1990 godine.

Smanjenje poreza na kladjenje u martu 1996 godine je bila odgovor na uticaj koji je uvođenje Nacionalne Lutrije imao na industriju kladjenja. Ipak, analiza uradjena od strane Evropske Ekonomije u novembru 1998 godine pokazala je da porez na kladjenje van hipodroma ima najvišu stopu medju svim porezima na kladjenje (Evropska Ekonomija, 1998a)¹. U ovoj analizi je takodje konstatovano da siromašnija domaćinstva troše znatno veći deo prihoda na kladjenje nego bogatija domaćinstva.

2.3 Uticaj novih tehnologija

U kasnim devedesetim godinama tradicionalni načini kladjenja počinju da se menjaju. Ekonometrijske analize pokazuju da promet u kladionicama pati od dugoročnog negativnog trenda (Evropska Ekonomija, 1998b)². Dok je promet u kladionicama stagnirao, popularnost kladjenja putem telefona i interneta je povećana. Najvažnije, igrači su bili u mogućnosti da izbegnu plaćanje poreza tako što su se kladili preko telefona ili interneta sa kladionicama čije lokacije su van Velike Britanije. To je naravno stavilo kladionice čije je sedište u Velikoj Britaniji u nepovoljan konkurentski položaj. Kao odgovor na ovu situaciju neke Britanske kladionice su čak počele da uspostavljaju sopstvene kladionice sa središtima van Velike Britanije.

¹ Evropska Ekonomija (1998a), Oporezivanje of šor industrije kladjenja, novembar 1998, tabela 1. Favorizovani način oporezivanja je bio porez plaćen kao procenat gubitaka igrača (neto raskodi).

² Evropska Ekonomija (1998b). Uticaj smanjenja poreza na kladjenje iz 1996-e godine, novembar 1998, aneks 2.

U junu 1999 godine BOLA je naručila istraživanje koje je zaključilo da bi promet u kladionicama bio znatno veći u slučaju da se porez na kladjenje smanji na 3 odsto (Evropska Ekonomija, 1999)³. Sa Vladine perspektive prihodi od poreza na kladjenje bi se smanjili ali pozitivan uticaj ovog smanjenja je što bi ovaj gubitak bio nadoknaden kroz povećanja drugih doprinosa od strane industrije uključujući i porez na dobit, PDV i lična plaćanja poreza zaposlenih.

Visoka stopa poreza na kladjenje sprečava kladionice Velike Britanije da se efikasno bore za strane mušterije koje bi se u suprotnom kladile u Velikoj Britaniji i time donele dodatne prihode Vladi. U decembru 1999 godine, MMD je procenio veličinu „potencijalno tečnog“ internacionalnog tržišta (to jest kladjenje na sport i konjske trke preko telefona i interneta) na 64.9 milijardi funti 2001 godine, od kojih je realno očekivati da bi kockarnice u Velikoj Britaniji stekle oko 15 procenata udela na tržištu (MMD, 1999)⁴.

Medjunarodne kladionice takodje izbegavaju plaćanje takse Velikoj Britaniji na konjske trke. Ova taksa trenutno iznosi u proseku 1,25 odsto od bruto prometa kladionica u Velikoj Britaniji, sto je jednako 5 odsto bruto profita. Ova razlika pogoršava nezavidan položaj koji kladionice u Velikoj Britaniji imaju u odnosu na medjunarodnu scenu. Takodje mora se uzeti u obzir, pre nego što se odredi stopa poreza, sposobnost kladionica da plaćaju taksu za konjske trke. Takodje je naglašeno da neuspeh modernizacije sistema oporezivanja će ugroziti finansiranje industrije konjskih trka u Velikoj Britaniji.

U januaru 2000, Evropska Ekonomija je preradila kalkulacije da bi uključila potencijalne koristi kladionicama i Vladi od nižeg poreskog režima samim tim što bi to privuklo potencijalne medjunarodne igrače. Mi smo zaključili da bi bilo bolje da se smanji porez na kladjenje na 3 odsto (Evropska Ekonomija, 2000)⁵.

Taj izveštaj je takodje oteo uticaj smanjenja poreza na kladjenje u Irskoj sa 10 odsto na 5 odsto koje se desilo u julu 1999 godine. Irska vlada je to realizovala zbog pretnje od medjunarodne konkurencije. Otkrili smo da je efekat smanjenja poreza na kladjenje bio u tome što se kladjenje povećalo za 30 odsto. Ovo povećanje je u skladu sa pretpostavkama koje su korišćene u ranijim izveštajima Evropske Ekonomije. Bilo je spekulacija da će se porez na kladjenje dodano smanjivati u Irskoj.

³ Evropska Ekonomija (1999), Potencijalni uticaj of šor kladjenja Valaine poreske prihode, jun 1999.

⁴ MMD(1999), Globalno tržište kockanja, decembar 1999.

⁵ Evropska Ekonomija(2000), Potencijalni uticaj of šor kladjenja na Vladine poreske prihode: Ažurirano kako bi se prikazali novi dokazi, januar 2000.

Kao što je kasnije pisano u ovom izveštaju, sada postoji mnogo usmenih dokaza koji sugerišu da kladionice van Britanije generišu značajan nivo prometa. Carinski prihodi od poreza na kladjenje počinju da opadaju, posebno u odnosu na ono što se može postići sa modernim sistemom oporezivanja koji eksploatiše tržišta u razvoju umesto da je nastojao da brani tradicionalno tržište koje se polako uništava zahvaljujući tehnološkom razvoju. Sve više, igrači očekuju da se klade bez plaćanja dodatnih poreza, što ukazuje na potrebu za poreskim sistemom koji je dovoljno fleksibilan da se prilagodi ovakvim očekivanjima⁶.

2.4 Potreba za modernim sistemom oporezivanja na kladjenje

Imajući u vidu potencijalni uticaj novih tehnologija, industrija kladjenja traži smanjenje stope poreza na kladjenje u budzetima 1998 i 1999 godine. Ovo je traženo kako bi se suprotili pretnji od međunarodnih kladionica, i da se ukloni podsticaj za Britanske kladionice da otvaraju lokacije van zemlje.

Medjutim, stopa poreza na kladjenje je ostala 6,75 odsto, a potencijalni uticaj novih tehnologija se sve više zapaža. Kao rezultat toga, migracija kladionica iz Velike Britanije u strane zemlje se nastavlja nesmanjenom žestinom. Pored toga, sve više i više igrača se naviklo na kladjenje sa stranim kladionicama i samim tim se naviklo na izbegavanje poreza.

Kao rezultat toga, industrija kladjenja sada vidi potrebu za fundamentalne reforme oporezivanja. Sa perspektive industrije kladjenja, cilj je postao da se napravi sistem koji bi dao razlog kladionicama iz Velike Britanije da se vrate sa svojih stranih lokacija i koji bi pružio okruženje u kome Britanske kladionice bi mogle da ponude svojim igračima kladjenje koje se ne oporezuje. To se naročito odnosi na niske marže i obimne oblasti poslovanja koje su najviše podložne međunarodnom takmičenju gde porez na promet može imati nesrazmeran uticaj na profit.

Rešenje koje je indetifikovala industrija kladjenja je porez na bruto profit kladionica. Kada bi stopa oporezivanja bila postavljena dovoljno nisko to bi podstaklo brz rast Britanskog tržišta i podstaklo međunarodne igrače da se klade u Britanskim kladionicama. Pošto bi profit generisan od strane oba tržišta –domaćeg i međunarodnog- bio predmet poreza, ova opcija bi takodje osigurala da poreski obveznik ima dobiti od industrije kladjenja u Velikoj Britaniji (zaposljavanje,porezi na korporacije itd.)

⁶ U budućnosti, interaktivna televizija će postati veliki izazov kao što je internet. Meril Linč predviđa da će do 2008 godine interaktivna televizija postati deo 75% domova (Rejsing Post,8 jun 2000).

2.5 Dokument Carinske konsultacije

Zbog ovih događanja, Carina je objavila u martu 2000 godine, Naš udeo u budućnost, modernizacija poreza na kladjenje za dvadeset prvi vek, Carincki budzet 2000. Ovaj dokument počinje:

„Vlada priznaje potrebu da se modernizuje sistem oporezivanja kladionica.“

Dokument identifikuje nedostatke u postojećem sistemu kao što je potencijal za „ozbiljnu štetu“ koja pretili Britanskoj ekonomiji zbog nižeg nivoa zaposlenosti u kladionicama, niže dažbine na konjske trke, niža profitabilnost industrije kladjenja u Velikog Britaniji i niži prihodi od carine i poreza.

Takodje se navodi da se Vlada Velike Britanije obavezala da čini sve što može da pomogne opremanje industrije kladjenja kako bi ista shvatila mogućnosti koje nudi revolucija e-trgovine. Ovaj dokument je predstavio dve alternativne strukture koje su sažete u 2.1 ispod

2.1

Carinske Alternative Obaveza

Opcija 1: Struktura oporezivanja i carinjenja zasnovana na mestu potrošnje

Osnova ovog predloga je promena carinjenja na osnovu toga gde je igrač lociran a ne gde se nalazi kladionica. Prema predlogu, Britanske kako i internacionalne kladionice koje obezbedjuju kladjenje Britanskim igračima će biti carinjene. Nasuprot tome, igrači koji su van Velike Britanije a klade se sa Britanskim kladionicama bi ili bili izuzeti od Britanske carine ili bi ta stopa carine bila znatno manja. Porez na osiguravajuće premije je presedan za ovaj model.

Ovakva struktura bi omogućila Britanskim kladionicama da budu konkurencija medjunarodnim kladionicama, i uklonila bi podsticaj Britanskim kladionicama da otvaraju lokacije van zemlje. Kladionice bi imale koristi zato što bi uštedele novac na stvarima kao što su kirija i administrativne tekse u stranim zemljama.

Opcija 2 – Porez na bruto dobit

Osnova ovog predloga je da Britanska preduzeća koja se bave kladjenjem budu u obavezi da plaćaju porez kao procenat bruto profita ostvarenog kroz sve aktivnosti kladjenja. Porez se na taj način apsorbuje od bruto dobiti kladionica umesto da je prikazan kao dodatni trošak za igrača u vidu 'odbitka'. Kladionice stoga bi bile u boljem stanju da se takmiče sa medjunarodnom konkurencijom.

Preostala dva poglavlja ovog izveštaja pružaju kvalitativnu procenu svake opcije po kriterijumu koje je identifikovala Vlada za procenu poreskih opcija, i kvantitativnu analizu finansiskog efekta u okviru različitih pretpostavki o ponašanju igrača⁷.

⁷ Obim naše analize bio je ograničen na tradicionalne forme fiksnih kvota i početne cene kladjenja; nismo uzeli u obzir kladjenje sa hendikepom.

3. Kvalitativne procene opcija

3.1 Uvod

Ovaj odeljak opisuje kriterijume koje je identifikovala Vlada za procenu poreskih opcija, i zatim procenjuje svaku od opcija za modernizaciju oporezivanja po istim.

Naše procene su postignute nakon razgovora sa kladioničarima, sa osobljem Carine i Trošarine i sa Poreskom službom.

3.2 Kriterijumi za procenu poreskih opcija

3.2.1 Principi Vlade za oporezivanje E-trgovine.

Razvoj kladjenja preko interneta i telefona je od ključnog značaja za razvoj industrije kladjenja. Zbog toga je važno da se usvoje principi po kojim bi oporezivanje bilo osnovano i kriterijumi koji bu eksplicitno uzeli u obzir e-trgovinu.

Dva glavna izvora Britanske izjave o politici oporezivanja elektronske trgovine su

- Prihodi elektronske trgovine – Agenda Britanskog oporezivanja⁸ i
- Kabinet vlade - e-commerce@its.best.uk⁹

Tradicionalni kriterijumi za procenu oporezivanja bi trebalo da budu neutralni, precizni i transparentni i efikasni. Vlada je odredila kako se ovi principi odnose na oporezivanje elektronske trgovine¹⁰-

- Neutralnost – oporezivanje elektronske trgovine bi trebalo bude tehnološki neutralan tako da nijedan poseban oblik trgovine nema prednost ili je u nepovoljnom položaju.
- Sigurnost i transparentnost – pravila za oporezivanje treba da budu jasna i jednostavna tako da preduzeća mogu da predvide, koliko je to moguće, poreske posledice svojih transakcija.
- Efikasnost – poreski propisi ne bi trebalo da daju rezultat dvostrukog ili ne-namernog oporezivanja, i rizike od povećavanja utaje i izbegavanja treba svesti na minimum. Prevashodni cilj je da se porez plaća u tačnom iznosu, i u pravo vreme i u odgovarajućoj državi.
- Produktivnost – poreska pravila treba da budu efikasna, i u skladu sa troškovima poslovanja i administrativnih troškova vlasti. Mera za borbu protiv utaje ili izbegavanja treba da bude srazmerna rizicima kojima ista hoće da se obrati.

⁸ Izdat od strane carine i poreske službe, novembar 1999 <http://www.inlandrevenue.gov.uk/taxagenda/index.htm>.

⁹ Ovaj dokument je objavio kabinet kao izveštaj o performansu i inovacijama u septembru 1999 <http://www.e-envoy.gov.uk/2000/strategy/piureport/default.htm>.

¹⁰ Ovi principi su prvi put postavljeni u medijskoj izjavi poreske službe 6 oktobra 1998 godine. Oni su ponovljeni u kasnijim dokumentima, uključujući elektronsku trgovinu: Britanska agenda oporezivanja i *e-commerce@its.best.uk*

3.2.2 Principi oporezivanja kladionica koje je postavila Carina

Više kriterijuma su razmatrani u radu carinske konsultacije. Ovaj rad pretpostavlja da izazovi brzo razvijajuće elektronske trgovine zahtevaju robusni poreski režim koji stvara:

- Fer osnovu za Britanske kladionice u međunarodnoj konkurenciji
- Fer mogućnost obezbeđivanja finansijske podrške za konjske trke
- Fer doprinos od industrije ka opštim poreskim prihodima (strana 1).

Od navedenih, smatramo da je obezbeđivanje fer osnove za međunarodno takmičenje je poseban kriterijum – drugačiji oblik neutralnosti od neutralnosti između tehničkih metoda kladjenja. Stoga je usvojen kao dodatni kriterijum u proceni. Ovo je važan kriterijum zato što pozitivan ugled kladionica Velike Britanije kao i ograničenja u aktivnostima kladionica u drugim jurisdikcijama u kombinaciji potencijalno stavljaju Veliku Britaniju u prirodno središte za međunarodno kladjenje.

Drugi princip –doprinos konjskim trkama- nije od ogromnog značaja, zato što bilo koji dogovoren transfer novca između kladionica i konjskih trka može biti dogovoren od prihoda na koje se prikuplja porez. Međutim, naplate konjskim trkama su pod uticajem poreske stope. Simulacije koje su ispitivane u ovom radu zasnovane su na pretpostavci da naplate konjskim trkama se nastavljaju na trenutnom nivou.

Treći problem – korektan doprinos industrije opštem oporezivanju – je diskutovan u četvrtom poglavlju ovog rada, koji procenjuje doprinos ukupnom prihodu Vladi pod različitim poreskim opcijama, pored doprinosa od posebnog poreza na kladjenje. Mi pokazujemo da će nivo primanja u okviru različitih opcija zavistiti od stope poreza na kladionice, kao i od njegovog oblika.

Tu je i važno tumačenje pravičnosti. Kao što je objašnjeno u drugom poglavlju, Evropska Ekonomija (1998a) je razmotrila da li je oporezivanje kladionica van mesta dogadjaja fer u odnosu na oporezivanje sličnih proizvoda. Ovaj rad je došao do dva glavna zaključka:

- Nema jasnih rezultata iz literature o efikasnosti i pravičnosti oporezivanja iz kojih robusni principi i pravila za odgovarajući nivo oporezivanja kockarnica u odnosu na drugu robu i usluge mogu izvesti i
- Trenutna stopa poreza na kladjenje od 6,75 odsto ostavlja poreski teret na kladionice u odnosu na zaradenu sumu minus dobitci igrača za kockanje u celini.

Ova slika se nije promenila : kladionice su relativno više oporezivane u odnosu na oporezivanje drugih oblika kocke, za koje ne postoji očigledno objektivno opravdanje.

3.2.3 Suština kriterijuma za analizu opcija

Iz ovog pregleda, čini se da će Vlada zatražiti od svakog novog poreza da-

- Obezbedi fer osnovu za kladioničarsku industriju Velike Britanije da se takmiči međunarodno.
- Bude neutralan između načina kladjenja
- Bude siguran i transparentan
- Bude efikasan i
- Bude dejstvujuć

Ostatak ovog odeljka stoga procenjuje dve opcije za reformu u odnosu na gore navedene kriterijume.

3.3 Opšti porez na kladjenje

3.3.1 Pružanje fer osnova Britanskoj industriji kladjenja kako bi se takmičili na međunarodnom nivou

Trenutna stopa poreza ne pruža osnovu za pravično takmičenje Velike Britanije na međunarodnoj kladioničarskoj sceni za Britanske igrače koji su u mogućnosti da se klade bez poreza sa međunarodnim i internet kladionicama.

Deo odgovora Vlade je da traži da se sprovede zabranu reklamiranja kladjenja u inostranstvu i prenošenje poslovanja u inostranstvo. Ova zabrana, koja se primenjuje u Velikoj Britaniji, nastoji da blokira rast legalne forme elektronske trgovine tako što potencijalnim klijentima čini teže da saznaju kako da postanu deo transakcije. Potreba za takvom zabranom – pod pretpostavkom da je ikada mogla da u potpunosti bude efikasna - je u nelagodnom položaju sa Vladinom politikom koja je za smanjenje barijera za elektronsku trgovinu¹¹.

Nedavni dokaz o nemogućnosti kladionica koje se nalaze u Velikoj Britaniji da se takmiče sa međunarodnim kladionicama pod trenutnim poreskim režimom je potkrepljen velikim brojem zahteva kladionica Velike Britanije za dozvole za kladionice izdate od Vlade Malte.

3.3.2 Neutralnost

Sva kladjenja koja se odvijaju u Britanskim kladionicama su oporezivana 6,75 odsto nezavisno od toga da li su tiketi uplaćeni u samoj kladionici ili preko telefona ili interneta. Međutim, iz perspektive kupca prikupljanje poreza nije neutralno između različitih načina kladjenja jer Britanski korisnici mogu da izbegnu plaćanje istog tako što će se kladiti preko telefona ili interneta sa međunarodnim kladionicama. Time se gotovinsko kladjenje (a ne preko kartice) kažnjava samim tim što se diskriminiše prema siromašnijem delu stanovništva koji se u većem broju kladi u kladionici a ne preko telefona ili interneta.

¹¹ Pogledajte na primer naglasak na otvoreno i konkurentnog tržišta u poglavlju 1 E-commerce@its.best.uk

3.3.3 Sigurnost i transparentnost

Porez koji Britanske kladionice plaćaju je jasan, i suma na kojoj je zasnovaj je dobro definisan, iako se oslanja na tačne podatke koje podnose kladionice.

3.3.4 Efikasnost

Porez na kladjenje se u prošlosti pokazao kao efikasan porez. Poreski propisi nisu doveli do dvostrukog oporezivanja i nepoštovanja. Vladini prihodi od ovog proreza su se do sada dobro držali i porasli od 462 miliona funti u 1997-98 do 480 miliona funti u 1998-98 i 492 miliona funti u 1999-2000.

Medjutim, ove godišnje cifre kriju značajne promene:

- Najnovije sume od poreza pokazuju pad prometa u februaru (niže za oko 5 procenata u odnosu na isti mesec prošle godine), martu (3%), april (8%) i maj (8%) u poredjenju sa istim mesecima 1999 godine. Do ovog pada je došlo iako se veruje da zbog razvoja novih tržišta popularnost kladjenja se povećava. Drugi faktori, kao što su dodatne nedelje trke, minimalni gubitak trka zbog vremenskih uslova i nova mesta u Velikoj Britaniji koja nude kratkoročne povlastice slične onim u stranim kladionicama, igraju ulogu u trenutnom dostignuću.
- Malo podataka je dostupno o prometu of -šor i internet kompanija, tako da ne postoje prave procene o tome do kojeg stepena Britanska Vlada 'propušta' od prihoda na porez koje bi imala pravo da naplati pod modernizovanim sistemom za oporezivanje. Medjutim, ako se uzmu u obzir sugestije od strane industrije promet koji generišu Britanski igrači kada se klade bez poreza se brzo povećava i dostiže sumu od jedne milijarde funti godišnje.
- Takodje, veruje se da postoji značajan nivo nelegalnog kockanja u Velikoj Britaniji (na primer u kafanama) – BOLA procenjuje da taj nivo iznosi najmanje jednu milijardu funti godišnje.

Ovi dokazi ukazuju da efikasnost poreza na kladjenje opada dok se novi načini kladjenja šire.

Poreska služba Britanije je identifikovala ograničenja koja odvrćaju igrače od korišćenja of-šor usluga kladjenja , kao što su¹²:

- Zakon koji zabranjuje agentima da posluju na ime inostranih kladionica
- Za mnoge klijente koji imaju skromnija ulaganja, kladjenje preko telefona sa kreditnom karticom nije opcija i postojanje nisko poreznog of-šor kladjenja ovo neće promeniti
- Mnoge igrače privlači direktna isplata dobitaka
- Kladionice su za mnoge ljude društveno okruženje, koje se ne može zameniti kladjenjem preko telefona ili računara.
- Postoji primećen povećan rizik za igrače koji se klade sa of- šor kladionicama da njihov novac nije bezbedan i da njihove pobede neće biti isplaćene i
- Oplade na trkačkim stazama su bez carina već mnogo godina.

Kako se iskustvo sa of-šor kladjenjem razvija, briga igrača da neće biti isplaćeni se smanjuje. U suprotnom, svaka od ovih tačaka je važna za neki deo populacije koji trenutno plaća porez na kladjenje. Medjutim, kako populacija ljudi koji žele da se klade sa većim sumama novca imaju sve veći pristup internetu kao i pristup besplatnom međunarodnom telefoniranju, deo ljudi koji ne žele ili nisu u mogućnosti da se klade van kladionica opada u značaju. Ako se stopa oporezivanja održi na sadašnjem nivou, nemogućnost Britanskih kladionica da se takmiče sa međunarodnim kladionicama služi kao smanjenje tržišta tradicionalnih igrača koji se klade u kladionicama.

Sadašnji režim oporezivanja ostavlja Vladu Velike Britanije bez prihoda od Britanskih kompanija na međunarodnom tržištu. Ne postoji poboljšanje koje može da nivelise smanjenu efikasnost prikupljanja poreza od Britanskih igrača. Ovaj porez,ako se odžava na sadašnjoj viskoj stopi, je u izgledu opadanja svoje efektivnosti. Porez nije napravljen za svet koji ima elektronsku trgovinu, gde oštra ne-neutralnost postaje važna i čija efikasnost zavisi od nedostatka pristupa modernoj tehnologiji. Nijedan porez sa takvim velikim, očiglednim legalnim rupama može da ima kriterijum efikasnosti.

U svom predgovoru E-commerce@its.best.uk , Premijer je napisao:

„Zemlje koje punim srcem prihvate e-trgovinu će imati koristi od poboljšanog nacionalnog ekonomskog performansa. Oni koji ne vide opasnost će biti daleko od niskih cena konkurenata iz drugih delova sveta“.

Ovaj komentar se može primeniti ka efikasnosti sadašnje stope oporezivanja koja se suočava sa međunarodnom konkurencijom koja privlači Britanske i međunarodne igrače time što izbegava plaćanje poreza koji su neizbežni za Britanske kladionice.

¹²Elektronska trgovina: Britanska poreska agenda, domaći prihodi, carina i akciza, 1999 na strani 67 na <http://www.inlandrevenue.gov.uk/taxagenda/ecom7.htm>

3.3.5 Delotvornost

Poreska osnovica za oporezivanje kladionica je prilično jednostavna i dobro definisana i prihodi koji su prijavljeni su jednostavni. Ovo je doprinelo visokom stepenu saglasnosti od kladioničara. Troškovi prikupljanja poreza izgledaju da ne bi bili veliki u odnosu na godišnji prihod od 492 miliona funti u 1999/2000.

3.3.6 Procena poreza na kladjenje

Povećana dostupnost i popularnost kladjenja preko telefona i brzog rasta pristupa internetu u domaćinstvima su načinili da porez na kladjenje bude ranjiv. Izazvano je da privredna aktivnost teži inostranim zemljama i sada industrija mora biti podržana pokušajima da se blokiraju zakonske elektronske trgovine.

Ova slabost je naravno prepoznata od strane Britanske Carine i Trošarine, čiji konsultacioni rad beleži rizike koje bi načinile ozbiljne štete Britanskoj ekonomiji na nekoliko načina:

- Niži nivo zaposlenosti u kladionicama i trkama
- Niže naplate prihoda za konjske trke
- Niža profitabilnost industrije kladjenja u Velikoj Britaniji i
- Niže carine

Pošto telefonsko i internet kladjenje postaje sve lakše i dostupnije igračima Velike Britanije, i Vlada nema prihode od kladjenja u inostranstvu, teško je zamisliti kako bi trenutni način oporezivanja imao dugoročnu budućnost pogotovo na međunarodnom planu sa tako ne konkurentnom stopom.

U nastojanju da se takmiči sa međunarodnim operaterima, delovi industrije su odreagovali tako što su postavili proviziju na internet i telefonsko kladjenje na nedostupni nivo. Stopa pada poreza na kladjenje zavisi od stope po kojoj se kladjenje preko telefona i interneta a ne u kladionicama vrši u Velikoj Britaniji.

3.4 Porez u zavisnosti na mesto potrošnje

U okviru ove opcije, porez će se naplaćivati na opklade koje stavljaju igrači locirani u Velikoj Britaniji, bez obzira da li se kladionica nalazi u zemlji. Međunarodne kladionice koje primaju uplate od igrača koji se nalaze u Velikoj Britaniji bi bile obavezne da imenuju predstavnika u Velikoj Britaniji koji bi bio odgovoran za prikupljanje poreza.

3.4.1 Definisane poreske osnovice

Rad Carinske konsultacije se odnosi na fizičku lokaciju igrača to jest mesto lokacije, mada zahteva poglede i na druge pristupe.

Podgrupa foruma Poreske službe (ECCF), koja se sastala 1. decembra 1999 godine, razgovarala je o dva povezana OECD rada koji su trenutno u cirkulaciji, jedan koji govori o mestu potrošnje i drugi koji se fokusira na mehanizam naplaćivanja¹³.

Diskusija rada o mestu potrošnje je dovela do zaključka da mesto potrošnje za usluge za privatne potrošače treba definisati kao uobičajno mesto boravka. Ovo bi pojednostavilo donošenje odluka za dobavljače, koji rutinski prikupljaju ove informacije u marketinške svrhe. Takođe je primećeno da se na ovom radu još uvek radi, pogotovo o tome kako proveriti uobičajno mesto boravka lica, i da je moguće da će se mere dogovora u okviru OECD postići do kraja 2000 godine.

Postoji moguća napetost između toga kako se idealno može definisati poreska osnovica za kladjenje u kladionicama (gde bi fizička lokacija bila prirodan izbor) i kako se može definisati za telefonske ili internet mušterije (gde bi mesto prebivališta bilo poželjno). Ova tenzija može da pogorša druge teškoće u primeni poreza. U svakom slučaju, izgleda da bi takav sistem bio glomazan za rad u industriji koja je karakterisana malim transakcijama od strane velikog broja igrača.

3.4.2 Pružanje fer osnove Britanskoj industriji kladjenja za takmičenje sa međunarodnim tržištem

Ako bi se efikasno primenjivala na sve kladionice, uključujući međunarodne kladionice, i ako ne diskriminatoran recipročni aranžman između svih zemalja može da bude uspostavljen, Opcija 1 bi obezbedila fer osnovu za kladionice iz različitih zemalja da se takmiče. Međutim, čini se verovatnije da će kockarnice Velike Britanije nastaviti da se suočavaju sa neloyalnom konkurencijom međunarodnih kladionica koje izbegavaju plaćanje poreza. To za uzvrat će zavisiti od stope poreza – igrači u Velikoj Britaniji će imati manje podsticaja da se klade sa ilegalnim međunarodnim bezcarinskim kladionicama ako Velika Britanija smanji poresku stopu.

Sistem bi verovatno stvorio pritiske za recipročne aranžmane sa drugim zemljama tako što bi Britanske kladionice trebale da imenuju predstavnike za porez u svakoj zemlji u kojoj su primile uplatu. Ovo može da disriminiše protiv kladionica Velike Britanije u tolikoj meri da oni poželeva da ispunjavaju ove zahteve kako bi sačuvali svoju reputaciju poštenja i integriteta, što njihova međunarodna konkurencija ne bi uradila. Osim toga, svaki zahtev prikupljanja poreza u ime inostranih jurisdikcija bi i dalje stavile Veliku Britaniju u nekonkurentan položaj sa međunarodnim kladionicama koje izbegavaju plaćanje nacionalnog poreza na kladjenje.

Porez na bruto promet od kladjenja takođe može da odvraća kladionice Velike Britanije da razvijaju veliki obim tržišta sa niskom maržom koja je verovatno ima veliku oblast rasta poslovanja u Velikoj Britaniji. Konkurentna pozicija kladionica Velike Britanije na međunarodnom tržištu sa kompanijama koje imaju niže domaće oporezivanje može biti oslabljena pod štetnim uticajem koji porez ima na podsticaje razvoja domaćeg tržišta.

¹³ Pogledajte <http://www.inlandrevenue.gov.uk/e-commerce/ecom12b.htm>. Dalji sastanci grupe o porezima na potrošnju se očekuju u junu i decembru 2000 godine. Njihov rad bi trebalo da bude odobren od strane OECD odbora za fikalne poslove u januaru 2001 pred zajedničku međunarodnu konferenciju u maju 2001.

3.4.3 Neutralnost

U principu, porez po osnovi mesta potrošnje koji koristi mesto prebivališta kao definiciju se dobro uklapa u našu definiciju neutralnosti. Da li je neko stanovnik Velike Britanije ili inostrani gradjanin nije značajno za generisanje istog prihoda od poreza za igrača – to jest, način na koji se neko kladi ne bi uticao na plaćanje poreza. To bi, medjutim, bilo veoma teško regulisati u kladionicama, gde su Britanski i strani igrači prisutni.

Medjutim, ako je definicija fizička lokacija, kao što ukazuje dokument Carine, onda bi se pojavila ne-neutralnost, zato što bi strani državljani koji su trenutno u Velikoj Britaniji plaćali porez ako se klade u kladionicama, a ne ako se klade preko interneta ili telefona. Slično tome, državljani Velike Britanije bi izbegavali porez time što bi se kladili iz stranih zemalja.

U oba slučaja, svaka neutralnost u dizajnu poreza će zavistiti od toga da li je izvršna i da li su ugledni predstavnici poreza prisutni za medjunarodne kladionice.

Porez na mesto potrošnje koje sprovodi Velika Britanija bi takodje stvorilo probleme dvostrukog oporezivanja. Dokument konsultacije nejasno objašnjava šta bi se desilo kada bi na primer Irska kladionica primala uplate od Britanskih igrača – da li bi to bio predmet oporezivanja Irske ili Britanske Vlade ili i jedne i druge. Ako bi bio predmet obe, onda inostrana kladionica verovatno ne bi želela da imenuje poreskog punomoćnika u Velikoj Britaniji, i da bi bila naklonjena svojoj Vladi koja bi bila predmet dvostrukog oporezivanja. Teško je videti kako bi ovaj porez bio održiv osim ako druge države mogu biti ubedjene da usklade sopstvene režime oporezivanja (što je malo verovatno da će biti jednostavan zadatak i moguće je da je ne ostvarljivo u praksi)

Carina je predložila da bi medjunarodne kladionice koje su predmet dvostrukog oporezivanja prestale da imaju ponudu za igrače u Velikoj Britaniji, i na taj način rešile problem. Ovo nama izgleda preterano optimistički. Veća je verovatnoća da će medjunarodna kladionica premestiti svoju lokaciju na of-šor mesto gde će poresko opterećenje biti smanjeno ili uklonjeno. Vlasti zadužene za sprovođenje dvostrukog oporezivanja su manje verovatne da sprovedu isti. U najmanju ruku, može se očekivati nametanje poreza u zavisnosti od mesta potrošnje stranim kladionicama što bi za uzvrat dovelo do sukoba sa drugim nacionalnim Vladama.

3.4.4 Sigurnost i transparentnost

Kao i sa trenutnim porezom na kladjenje, iznos obaveze koje bi preduzeće moralo da plati bi bilo jasno, pod uslovom da preduzeće ima adekvatna sredstva za identifikaciju lokacija (kao što je definisano u svrhi poreza) pojedinaca koji se klade. Kao što je gore navedeno ovo postavlja teže probleme.

U okviru poreza na osiguranje (IPT), koji je Carina predložila kao presedan za uspešan porez na mesto potrošnje, kandidati koji traže osiguranje moraju da navedu tačnu lokaciju rizika kupovine servisa. Medjutim, lokacija rizika je dobro definisana u propisima Evropske Unije. Čak i tako, određene vrste osiguranja za koju lokacija rizika ne može lako da se definiše (na primer, medjunarodni transport i teret) su oslobođeni ovog poreza (IPT) po tom osnovu. Stoga ovaj presedan može biti od ograničenog značaja za kladjenje.

Pre nego što možemo da smatramo da će se ovaj porez dobro plasirati na osnovi sigurnosti i transparentnosti sledeće je neophodno:

- Nedvosmisleno definisanje relevantnih kriterijuma lokacije
- Kladionice bi trebalo na neki način da budu sigurne da je status igrača po tom kriterijumu.

IPT porez je različit po važnim pitanjima od predloženog poreza na mesto potrošnje za kladjenje, pa samim tim i ne pokazuje da bi se sigurnost i transparentnost mogla postići za takav porez (ovo se dalje razmatra u odnosu na tekst u 3.1 koji je priložen ispod)

3.4.5 Efikasnost

Efikasnost poreza na mesto potrošnje za kladjenje bi zavisilo od:

- Sposobnosti Britanskog stanovništva da izbegne porez tako što bi se kladili na način koji bi skrivao oporezive prihode.
- Mere medjunarodnih kompanija da dobrovoljno ili prisiljeno imenuju poreskog predstavnika
- Da li će poreski predstavnici biti dovoljno renomirani da obezbede garanciju da će zadovoljiti njihove potencijalne obaveze i
- Da li je moguće predstaviti recipročne aranžmane koji su izvodljivi sa drugim zemljama.

Kao što je već rečeno, jasan konsenzus još nije postignut o mestu potrošnje, tako da ostaje neizvesno da li će biti moguće sprečiti igrače Velike Britanije da izbegavaju porez.

Kao i kod svakog poreza, što je veća stopa veći je i podsticaj da se isti izbegne. Ako se postavi niska poreska stopa, prednosti koje igrači imaju kladjenjem sa ilegalnim internacionalnim kladionicama koji nemaju Britanskog poreskog punomoćnika će se umanjiti.

Što se tiče poštovanja i primenljivosti, poredjenje sa porezom na osiguranje otkriva neke velike razlike što znači da visoke stope dobrovoljnog prijavljivanja IPT poreza su ograničenih vrednosti sudeći po mogućim prijavljivanjima poreza na mesto potrošnje. Ovo je sažeto u 3.1 ispod.

3.1

Razlozi zašto IPT nije dobar presedan za Porez na Mesto Protošnje

- Proizvod je potpuno drugačiji. Osiguranje se obično sastoji od zaštite od ozbiljnih rizika, i mogućnost dobijanja osiguranja je osnova za mnoge transakcije u tržišnoj ekonomiji. Uzimanje osiguranja je sasvim drugačija vrsta transakcije od postavljanje opklade , u kojoj igrači dobrovoljno preuzimaju rizike dobitka ili gubitka umesto da traže smanjenje ozbiljnih neželjenih rizika.
- Razlika se ogleda i u strožije regulisanom poslovanju osiguranja u odnosu na kladjenje. Inostrana osiguravajuća društva koja žele da osiguraju rizik u Britaniji već imaju Britanskog predstavnika koji ispunjava uslove Zakona o Osiguravajućim Društvima u vreme kad je IPT porez uveden, tako da mehanizam za uvođenje poreskih predstavnika je već bio efektivan kroz postojeće odnose u industriji osiguranja.
- Od nekoliko stotina inostranih osiguravajućih kompanija koje su prijavljene za IPT, Carina smatra da su većina 'zarobljena osiguravajuća društva' – tj. kreiran od strane poslovnih korporacija za snabdevanje svih ili nekih osiguravajućih potreba.
- Britanske kompanije koje žele da se osiguraju u inostranstvu su manje naklonjene da to urade ako osiguravajuća kompanija ne ispunjava svoje zakonske obaveze – ovaj efekat može se očekivati da bude mnogo slabiji za kladjenje.
- Činjenica da kompanije koje se osiguravaju su i PDV registrovane, kao i inostrane kompanije koje koriste usluge osiguranja, pruža dodatni mehanizam praćenja. Kladjenje je ipak od stane pojedinaca koji ne moraju da evidentiraju svoje uplate radi PDV inspekcije.

Obezbediti da dobavljači iz inostranstva registruju i plate PDV na prodaju privatnim mušterijama u Velikoj Britaniji je nerešen problem u skladu PDV-a. Ova privatna kupovina od preduzeća, umesto transakcija između samih preduzeća koja čine većinu inostranih transakcija na koji se IPT porez primenjuje, je relevantna paralela sa porezom na mesto potrošnje. Fizička lica koja se klade u inostranstvu ne treba da dostave PDV račune Carini na reviziju.

Ako se efikasno sprovede , porez će sačuvati poreske prihode od kladjenja Britanskih stanovnika. Glavni mehanizam koji je predložila Carina za vršenje pritiska na inostrane kladionice da se registruju i plate carinu bi bio preko relevantnih nacionalnih ili državnih izdavanja dozvola. Međutim, moguće korišćenje takvog mehanizma može da dovede kladionice do želje za izbegavanjem dužnosti tako sto bi se bazirale u zemlje gde takav mehanizam ima mogućnost ne efikasnosti.

Stoga ne bi bilo mudro oslanjati se na uspešno uvođenje poreza na osiguranje i prema tome formirati pogled na moguću efikasnost poreza na mesto potrošnje. Drugi nedostaci su da porez na mesto potrošnje ne bi generisao dodatne prihode od kladjenja u slučaju da Britanske firme budu

uspešne u dobijanju većeg učešća u inostranom tržištu kladjenja, i da bi takodje privukao ilegalne kladionice na Britansko tržište.

3.4.6 Delotvornost

Ako porez na mesto potrošnje bude uveden, novi aparat koji bi registrovao i pratio poreske predstavnike bi bio neophodan, što bi stvorilo dodatne troškove (koji su svakako skuplji nego kada su slični aranžmani uvedeni za porez na osiguranje).

Značajan rizik da efikasnost poreza leži u resursima koji će morati da budu posvećeni obezbeđivanjem poštovanja onih koji žele da izbegnu porez, na primer:

- Inostrane kladionice koje ne imenuju poreske predstavnike ili predstave tačne oporezive prihode i
- Gradjane Velike Britanije koji žele da nastave sa bez carinskim telefonskim ili internet kladjenjem¹⁴.

Dalji troškovi za industriju kladjenja u Velikoj Britaniji bi nastali ako bi uvođenje takvog poreza dovelo do potrebe za recipročnim aranžmanima sa drugim zemljama. U takvom slučaju Britanske kladionice bi potencijalno trebalo da imenuju poreskog predstavnika u svakoj zemlji u kojoj se igrač nalazi. Ovo bi dovelo do tištećeg tereta i možda do krajnjeg sloma u poreskom sistemu.

Predpostavljamo da bi režim poreza na mesto potrošnje dozvolio inostranim kladionicama da imenuje odobrenog poreskog predstavnika koji bi zakonski oglašavao svoje usluge u Velikoj Britaniji, za razliku od trenutne situacije u kojoj reklama of -šor kladjenja je nezakonita. Dodatni troškovi za sprovođenje bi verovatno proilazili iz Carinske potrebe da obezbedi da kladionice i njihovi poreski punomoćnici budu dolični reklamiranju svojih usluga na ovaj način. Nama nije jasno kakve praktične mere mogu biti uvedene od strane Carine da se obezbedi ovakav scenario, i samim tim postoji rizik da ispravnost i integritet Britanske industrije kladjenja bude ugrožen. Svakako izgleda da bi porez na mesto potrošnje implicirao značajno odstupanje od načina na koji je Britanski bookmaking tradicionalno regulisan.

¹⁴ Jedna od opcija u konsultacijama je mogućnost krivičnog dela Britanskog gradjanina koji svesno se kladi sa nelegalnim of šor kladionicama, i Carina ima pravo da goni pojedinca za poresku odgovornost u slučaju da igrač postavi opkladu sa inostranom kladionicom koja nije imenovala poreskog zastupnika u Velikoj Britaniji, ili ako taj poreski predstavnik ne ispuni svoje obaveze.

3.4.7 Procena Opcije 1 - Porez na Mesto Potrošnje

Veoma je sumnjivo da li porez na mesto potrošnje može da se efikasno sprovede, osim ako nije podešen na dovoljno nisku stopu i samim tim pridobije mušterije koje se inače klade u inostranstvu ili ilegalno. Transakcije u kojima preduzeća van Evropske Unije prodaju privatnim potrošačima su suštinski teške za Carinu u smislu prikupljanja informacija i prikupljanja poreza na prihod od istih. Ako izvršenje nije efikasno, porez bi mogao da dovede do najgore situacije – kada bi kladionice izbegavale porez i uzimale veliki deo tržišta i stvarale ne mogućnost profitabilne saglasnosti. U julu, Američka Vlada je upozorila da postaje sve lakše za elektronske kompanije da postave veb-sajtove u juristikcijama koje su ne voljne da dele informacije o obveznicima, omogućavajući im da prodaju svoje proizvode širom sveta bez kontrole medjunarodne poreske agencije¹⁵.

Porez na mesto potrošnje bi takodje stvorio problem dvostrukog oporezivanja koji je diskutovan u odeljku 3.4.3, osim ako inostrani poreski organi mogu biti ubedjeni da reformišu svoje režime poreza na kladjenje i dovedu ih u sklad sa Britanskim režimom, što izgleda malo verovatno. Ovo je važno pitanje. Kvantitativna analiza uticaja ovog poreza bi zahtevala skup eksplicitnih pretpostavki o tome kako se drugi poreski organi ponašaju, ali nema osnova za donošenje takvih pretpostavki. Ako druge jurisdikcije odbace tvrdnju Vlade Velike Britanije da oporezuju strane kladionice, porez na mesto potrošnje bi verovatno morao da se povuče.

Uspešno uvođenje poreza na osiguranje ne bi trebalo da se koristi kao presedan za efikasnost poreza na mesto potrošnje u odnosu na kladjenje. Osiguravati se i kladiti se su suštinski veoma različite stvari –koje odražavaju suprotnu odluku o riziku- i uzimanje uplata od Britanski igrača od strane inostranih kladionica nema uspostavljen mehanizam koji bi se uporedio sa strogim nadzorom sa kojim su se osiguravajući rizici suočili u Velikoj Britaniji kada je porez na osiguranje uveden.

¹⁵ Komentari se pripisuju Lariju Samersu, američki sekretar za finansije, u Fajnenšel Tajmsu 11 jul 2000.

3.5 Opcija 2 – Porez na Bruto Dobit

U okviru ove opcije, kladionice u Velikoj Britaniji će biti obavezne da plaćaju porez kao procenat na bruto dobit koji imaju od kladjenja. Ovo je slično načinu računanja poreza za kazina. Kompanije bi mesečno prijavljivale oporezive iznose .

3.5.1 Pružanje fer osnove Britanskoj industriji kladjenja za takmičenje sa međunarodnim tržištem

Ako je postavljen razumni nivo stope, porez na bruto dobit može da obezbedi fer osnovu za bukmaking industriju Velike Britanije kako bi se takmičila na internacionalnom nivou. To bi omogućilo kladionice da podstaknu rast tržišta kladionica u Velikoj Britaniji, i da privuku međunarodne poslove. To je dobra opcija i za Vladu, jer bi se internacionalne aktivnosti koje su privučene Velikog Britaniji oporezivale.

Mera po kojoj Opcija 2 obezbedjuje fer osnovu za takmičenje na međunarodnom tržištu bi zavisila od stope oporezivanja. Neophodna stopa ovog poreza bi bila nula ili blizu nule kako bi se Britanske kladionice takmičile po fer osnovi u potpunosti sa svojim kolegama u inostranstvu. Medjutim, naša procena je takodje uzela u obzir želju Vlade da zaštiti nivo poreske stope. Iako porez možda nije vidljiv igraču, on utiče na uslove konkurencije između kladionica – niža stopa jača konkurentsku poziciju i olakšava Britanske kladionice da se takmiče na međunarodnom nivou.

Prihodi od poreza koji plaćaju Britanske kladionice finansira konjske trke, kao i Vladu. Pošto međunarodne kladionice ne plaćaju takse za konjske trke, to ima uticaj na stopu poreza koja bi omogućila Britanskim kladionicama da se takmiče na međunarodnoj sceni¹⁶.

3.5.2 Neutralnost

Ovaj oblik oporezivanja bi bio neutralan među načinima oporezivanja i stoga sam po sebi ne bi bio prepreka za razvoj elektronske trgovine.

3.5.3 Sigurnost i transparentnost

Porez na bruto dobit je koherentan odgovor na dolazak elektronske trgovine, tako što Britanske kladionice bi bile oporezivane na bruto dobit od svojih aktivnosti gde god i koliko god ih oni organizuju. Iznos koji bi morale da plate bi u načelu bio jasan, pod uslovom da radna definicija Britanskih kladionica može da se utvrdi.

¹⁶ Pored toga, razlike u nivou poreza na dobit korporacija treba idealno uzeti u obzir prilikom utvrđivanja nivoa poreza na kladjenje kako bi se obezbedila neophodna konkurentnost.

3.5.4 Efikasnost

Efikasnost ovog poreza će zavistiti od mere mogućnosti Britanskih kladionica da se takmiče na internacionalnoj sceni , na kojoj njihovi konkurenti imaju manje poreske obaveze. Sumnje u efikasnost ovog poreza dakle se odnose na stopu – znatno veća stopa od stope sličnog poreza konkurencije bi se na kraju pojavila u ponudi koje Britanske kladionice nude. To bi moglo vremenom da dovede Britanske kladionice do gubitka udela na tržištu kladjenja u Velikoj Britaniji i istovremeno da ih spreči da dobiju značajno učešće na međunarodnom tržištu.

Pod uslovom da je stopa ovog poreza stavljena u isti nivo sa konkurentskom stopom, Britanske kladionice i njihovi igrači bi bili obeshrabljeni da premeštaju svoj posao of-šor, jer bi bile u stanju da se efikasno takmiče iz Velike Britanije.

Pored toga, industrija kladjenja u Velikoj Britaniji je u prošlosti zadovoljavajuće prihvatila dobrovoljne sporazume sa Britanskim poreskim organima koji su dizajnirani da održe integritet poreskog sistema.

3.5.5 Delotvornost

Mesečni porezi bi bili malo složeniji da se završe, prikupe i reviziraju od mesečnih poreza koji se trenutno prilažu pod generalnim porezom na kladjenje. To može dovesti do dodatnih troškova, barem na kratko vreme nakon što se porez uvede. Upotreba standardne margine industrije, i pregled internih kontrola kladionica, bi trebalo da ograniči dodatne revizije od strane Britanske Carine i Trošarine. Na duži rok međjutim , oporezivanje ne bi trebalo da više košta od naplate opšteg poreza na kladjenje. Postoji malo razloga da bi rizik od utaje pod ovim porezom bio viši na duže staze od rizika utaje poreza koji je trenutno na snazi. Zaista, smanjenje stope poreza bi verovatno smanjio podsticaj kladionica da izbegnu isti.

3.5.6 Procena Opcije 2 – Porez na Bruto Dobit

Porez na bruto dobit ima prednost pružanja podsticaja Britanskim kladionicama da slede tržište koje ima manju maržu a visokog je rasta kao što je internet kladjenje kako u Velikoj Britaniji tako i u inostranstvu.

Mogući rizik za svoju efektivnost u velikoj meri leži u riziku da se porez plaća po visokoj stopi. Previsoka stopa bi otežala kladionicama Velike Britanije da se takmiče pod jednakim uslovima sa drugim Britanskim i stranim tržištima. Vlada će morati da napravi kompromis izmedju, sa jedne strane potraživanja postojećih prihoda od sličnog poreza na kladjenje (što bi dovelo do više tarife, ali može da ograniči rast), i sa druge strane, potraživanje da učestvuju u koristima od rasta tržišta u

Britaniji i inostranstvu. Drugi poziv za razmatranje bi zahtevao nižu poresku stopu, što je glavna prednost koja bi se materijalizovala u vidu širog dobrinosa od strane industrije Britanskoj ekonomiji (korporacijsko plaćanje poreza, nivo zaposlenosti, itd)

3.6 Zaključci o Kvalitativnoj Proceni Opcija

Ovaj odeljak ispituje kako različite moguće alternative za moderan sistem oporezivanja kladionica mogu da se uporede sa kriterijumima koje postavlja Vlada. Naši zaključci su sledeći:

- Dosadašnji oblik oporezivanja uglavnom je bio efikasan i delotvoran do sada, ali tehnološki napredak je zaslužan da sa ovom stopom trenutni porez bude meta za jednostavno i legalno izbegavanje od strane Britanskih mušterija. Ako ne bude modernizovan, ovaj oblik oporezivanja će biti neusaglašen sa mogućim benefitima Velike Britanije od razvoja internacionalne elektronske trgovine. U svetu u kom internet i telefonsko kladjenje su sve više na raspolaganju i sve više poznate većem delu stanovništva, efikasnost ovog poreza može samo da opada, naročito ako se zadrži na sadašnjoj visokoj stopi.
- Efikasna primena poreza na mesto potrošnje (Carinska Opcija 1) izleda malo verovatna. Čak i ako se podesi na nisku stopu, biće teško za Britanske kladionice da se takmiče efektivno sa niskim marginama/visokog rasta obima poslovanja. Takodje nije jasno kako će mnoga praktična pitanja navedena u ovom radu da se reše, i ako su rešiva koliko će to koštati. Ovo uključuje praktičnost i cenu recipročnog aranžmana sa drugim zemljama, kao i rizik da porez na mesto potrošnje koju sprovede Velika Britanije dovede to dvostrukog oporezivanja ukoliko druge zemlje nisu ubedjene da promene svoj način oporezivanja. Uspešno uvođenje poreza na osiguranje nije ubedljiv presedan pošto usluge i okolnosti su previše različite da bi bile relevantne.
- Ako se postavi na razumnu stopu porez na bruto dobit (Opcija 2) bi mogao da obezbedi Britanskim kladionicama podsticaj da teže ka tržištima visokog rasta a niskih margina koja mogu biti neprofitabilna kada su oporeziva na osnovu prometa. Ovo bi potencijalno donelo značajna nova tržišta u okviru poreza u korist poreskih obveznika u Velikoj Britaniji kao i Britanskoj bookmaking industriji. Treba izbegavati visoku stopu poreza kako bi kladioničari mogli da se efikasno takmiče na duže staze.

Ukratko, porez na bruto dobit bi bio efikasniji u posticanju cilja da se smanji atraktivnost of-šor kladjenja od poreza koji je trenutno na snazi. To je zato što trenutni porez je više namenjen niskoj marži poslovanja nego visokoj, a baš to poslovanje niske marže je privučeno atraktivnosti of-šor kladjenja.

Opcije su ocenjene u kvantitativnom smislu u sledećem odeljku.

4. FINANSIJSKA OCENA OPCIJA

4.1 Uvod

Ovaj deo izveštaja dopunjuje kvalitativne analize date u članu 3 sa analizama sa sličnim finansijskim efektom pod različitim opcijama. Činimo to kroz izradu ilustrativnih scenarija za sve ono što se može desiti u različitim pretpostavkama ponašanja igrača - kvalitet raspoloživih podataka i neizvesnost oko budućeg razvoja ne obezbeđuju pouzdanu osnovu za precizne prognoze.

Ključna promenljiva u proceni raznih oblika poreskih taksi na kladjenje sa finansijske perspektive je prihod Vlade Velike Britanije od posebnog poreza na kladjenje. Takođe uzimamo u obzir kako opcije mogu da utiču na druge doprinose koje Britaniji industrija kladjenja čini prema budžetskim prihodima, kao i nivo zaposlenosti u industriji.

Kao što je objašnjeno u odeljku 3, pitanje finansiranja konjskih trka može biti odvojeno od rasprave, kao odgovarajući oblik oporezivanja kladjenja. Na primer, bilo koji dogovoreni prenos između kladionica i konjskih trka može se organizovati odvojeno od prihoda prikupljenih preko poreza. Međutim, bilo koji aranžman sa industrijom konjskih trka će uticati na stopu po kojoj stopa poreza kladjenja može da se podese.

4.2 Okvir modelovanja

Analiza koristi komparativni statički pristup. Ona teži da uzme rezultate u trenutku kada igrači koje žele da se prilagode dostupnosti interneta i telefonskog kladjenja, i kada kladionice i kladioničari podjednako u potpunosti odgovore na podsticaje stvorene novim oblikom oporezivanja - to jest, svaki scenario bi trebalo da okarakterise novu ravnotežu položaja. U hronološkom vremenu, razumna procena može biti da bi ovo podešavanje bilo kompletno u roku od dve do tri godine od uvođenja poreza.

Da biste modelirali efekte na poreske prihode u okviru različitih opcija, moraju biti navedene stope oporezivanja kladjenja pod različitim oblicima.

Određene su sledeće opcije :

- Trenutni status : Porez na kladjenje je 6,75 odsto na bruto udeo, uz odbitke od 9 odsto na sve opklade.
- Porez na kladjenje od 1,1 odsto na bruto udeo, sa nula odbitkom.
- Opcija 1 (Porez na mesto potrošnje) je 1,1 odsto na bruto udeo, sa nula odbitkom.

- Opcija 2 (Porez na bruto dobit): ovaj porez se pretpostavlja da se postavi na 15 odsto bruto dobiti kladionica Velike Britanije (i bez umanjenja).

Trenutni status - šta će se desiti ako porez na klađenje nije modernizovan - uključen je radi poređenja.

Stopa poreza na bruto dobit od 15 odsto je postavljena nakon razgovora sa industrijom. Mi smo pretpostavili da je 15 odsto najviša stopa koja bi omogućila industriju da ponudi klađenje bez poreza, pod pretpostavkom da se plaćanje industriji konjskih trka ne povećava preko sadašnjeg nivoa. Dok bi industrija Velike Britanije i dalje bila u konkurentskoj slabosti u odnosu na internacionalne kladionice, koje ne bi bile predmet sličnih poreza, naše modeliranje (ispod) pokazuje da će ova stopa održavati javne prihode poreza od klađenja uporedivim sa trenutnim stanjem.

Na pretpostavljenu bruto maržu korišćenu u ovom izveštaju, porez na bruto dobit od 15 posto jednak je porezu na promet za telefon/internet klađenje koje je oko 1,1 odsto, i na porez na promet kladionica od oko 2,3 odsto. Imajući u vidu potrebu da se takmiče na međunarodnom planu, pretpostavljamo da je 1,1 posto najviša stopa koja bi omogućila industriji potencijal da ponudi klađenje bez poreza.

S obzirom na sumnje u izvršnost poreza na mesto potrošnje naglašeno u članu 3 - posebno, sposobnost međunarodnih kladionica da rade sa mesta gde nema sistema poreskih predstavnika - mi pretpostavljamo da bi kladioničari Velike Britanije sa ovim porezom zahtevali istu stopu poreza na promet (1,1 odsto), ako žele da budu u stanju da se takmiče sa međunarodnim kladionicama.

Više stope poreza na klađenje i poreza na mesto potrošnje bi verovatno bile samoporažavajuće, pošto bi sprečile kladionice da ponude klađenje bez poreza. Kladionice Velike Britanije ne bi mogle da konkurišu za telebetting i međunarodno poslovanje, niti da nastave sa savremenijim medijima klađenja na račun odstupanja od klasične kladionice.

4.3 Pretpostavke Tržišta Kladjenja

Tržište klađenja 1999 godine

Polazna tačka za modelovanje je pozicija u 1999 kalendarskoj godini. Bruto promet koji je oporezivan je £ 7.290m i zasnovan je na osnovi podataka dobijenih od Carine i Trošarine. Razlika između kladionice i klađenja telefonom (u odnosu 90:10) je zasnovana posle razgovora sa predstavnicima kladionica i u skladu je sa ranijim procenama.

U cilju procene uticaja različitih oblika oporezivanja na to kako korisnici postavljaju svoje opklade, potrebno je proceniti iznos opklade sa interneta i telefonskih kladionica. Pošto je, 1999, internet poslovanje kladionica u Velikoj Britaniji bio u svojim počecima, mi smo predvideli promet preko

ovog medija da je nula u 1999 godini. Međutim, procenili smo da je iznos od off-shore klađenja igrača Velike Britanije telefonom¹⁷ bio £ 250m i £ 100m preko interneta¹⁸ u 1999 godini.

Predpostavljena bruto margina od 22,5 odsto za kladionice, kao i 15 posto za telefonska i internet klađenja – je po osnovi razgovora sa kladioničarima i u skladu sa ranijim procenama bruto marže, kada su odbici bili 9 procenata.

Ove procene su sadržane u 4.1.

4.1	
Pregled tržišta klađenja Velikoj Britaniji u 1999	
Bruto oporeziv promet	£ 7.290 m
Od čega:	
- Kladionice (90%)	£ 6.563 m
- Telebetting (10%)	£ 729m
- Internet (0%)	–
Bruto promet od Britanskih off-shore klađenja:	£ 350m (pred)
Od čega:	
- Telebetting	£ 250 (pred)
- Internet	£ 100m (pred)
Učešće kladionica Velike Britanije u 'tečnom' međunarodnom tržištu	£ 0m (od oko £60bn)
Suma od poreza na kladjenje je bila £ 492.1m (6,75% od £ 7.290 m).	
Klađenje u kladionicama u Velikoj Britaniji koji je predmet oporezivanja od 6,75% i odbitka od 9%	
Bruto marže u kladionicama 22,5% (pod pretpostavkom 9% odbitaka).	
Bruto margina za telefonska i internet klađenja od 15% (pod pretpostavkom 9% odbitaka).	

¹⁷ Podaci o of šor telebeting nisu dostupni. Međutim, Viktor Čandler vodeća of šor telefonska kompanija, izveštava 20.000 registrovanih Britanskih mušterija (od 32.000 ukupno) i da je tržište Velike Britanije daje najveći doprinos godišnjem prometu od jedne milijarde dolara(19 april 2000)

¹⁸ Podaci o internet kladjenju nisu dostupni. Madjutim, sportingbet.com, vodeća of šor kompanija na internetu izveštava godišnji promet od 25 miliona funti(Dnevni telegraf, 9 maj 2000)

Osnovni rast tržišta klađenja zbog tehnoloških promena

Kao što je naša komparativna statička analiza napravljena za period srednjoročne budućnosti, moramo napraviti neke pretpostavke o tome kako potencijalno tržište za klađenje može da se razvije od sada do tada kao rezultat tehnoloških promena, bez obzira na oblik poreskog režima. Ove pretpostavke su kamen temeljac naše ukupne metodologije, uključene da bi razumeli kako su naše procene bile izvedene, i ne bi trebalo da budu ocenjene same po sebi.

Mi pretpostavljamo da ako odbitci ostanu 9% za sve načine kladjenja , tehnološke promene bi do 2002 izazvale sledeće promene u veličini tržišta

- Prihod kladionica Velike Britanije bi imao pad od £ 500m (£ od 6.563 m do £ 6,063 m);
- Prihod od kladjenja preko telefona u Velikoj Britaniji bi imao porast za £ 750m (£ 979m od £ 1729m), i
- u internet tržište Velike Britanije bi poraslo za £ 750m (£ 100m od £ 850m).

Drugim rečima, mi pretpostavljamo da ako su odbici ostavljeni na 9 odsto, telefon i internet tržište klađenja Velika Britanije će iskusiti rast kroz kombinaciju zamena nekih od trenutno preduzetih klađenja u kladionicama i kroz privlačenje novih igrača, koji su naklonjeniji klađenju putem novih medija. U narednim odeljcima uzimamo u obzir koliko bi ovaj potencijal na tržištu privukao kladionice u Velikoj Britaniji na različite opcije za modernizaciju poreza od klađenja, i kako svako od tržišta može da se proširi u odgovoru na smanjenje odbitaka na nulu.

Za igrače iz inostranstva, možemo usvojiti procenu MMD-a da će veličina 'tečnog' međunarodnog tržišta (tj., da kladjenje preko interneta i telefona kao potencijalno dostupno u kladionicama Velike Britanije) biti £ 64,9 milijardi u 2001, od kojih MMD predpostavlja da je dve trećine putem telefona (£ 44,6 milijardi evra) i jedna trećina preko interneta (£ 20,3 milijardi dolara).

4.4 Predpostavke o ponašanju igrača

Pretpostavljamo dva različita odgovora igrača na promene u poreskom režimu:

- "Igrači koji se ne odazivaju" (Scenariji 1 - 4), u kojima igrači iz Velike Britanije i inostranstva reaguju sporo na cenovne signale koji im govore kako i sa kim se klade.
- " Igrači koji se odazivaju" (Scenariji 5 - 8), gde se igrači iz Velike Britanije i inostranstva žestoko odazivaju na cenovne signale koji im govore kako i sa kim se klade.

Pretpostavke usvojene za igrače koji se ne odazivaju, su sažeti u 4.2:

4.2

Glavne pretpostavke ponašanja - igrač se ne odaziva

Igrači Velike Britanije

- Ako su odbici 9 procenata, klađenje u kladionicama padne za samo 10 odsto i Britanski telebetting u polovini od postojećeg nivoa od 2002.
- Ako su odbici nula, igrači obnavljaju svoje dodatne povratke („pretpostavka za reciklažu“)

Strani igrači

- Ako su odbici 9 odsto u Velikoj Britaniji, nijedno od tečnih međunarodnih tržišta ne dolazi u Veliku Britaniju.
- Ako su odbici nula, kladionice u Velikoj Britaniji mogu da privuku 5 odsto tečnog međunarodnog tržišta (od £ 64.9bn).

Pretpostavke usvojene za igrače koji se odazivaju, su sažeti u 4.3:

Box 4.3

Glavne pretpostavke ponašanja - igrač se odaziva

Igrači Velike Britanije

- Ako su odbici 9 procenata, klađenje u kladionicama padne za 30 % a Britanski telebetting je smanjen na nulu, iz 2002.
- Ako su odbici nula, igrači povećaju bruto promet na sličan način na koji su igrači Velike Britanije i Irske odgovorili na prethodna smanjenja poreza na klađenje („0,63 pretpostavka elastičnosti“)

Strani igrači

- Ako su odbici 9 odsto u Velikoj Britaniji, nijedno od tečnih međunarodnih tržišta ne dolazi u Veliku Britaniju.
- Ako su odbici nula, kladionice u Velikoj Britaniji mogu da privuku 10 odsto tečnog međunarodnog tržišta (od £ 64.9bn).

Pretpostavljeni gubitak igrača u kladionicama i telefonskih klijenata ako porez na kladjenje i dalje ostaje na 6,75 odsto a odbici su 9 odsto, je u skladu sa pretpostavkama usvojenim u Evropskoj Ekonomiji(1999, 2000)²¹.

U cilju pružanja daljeg poverenja u ovim pretpostavkama, BOLA je naručilo istraživanje o stavu igrača klasične kladionice prema internet kladjenju. Rezultati, koji su reprodukovani u 4.4, su zasnovani na uzorku od preko 500 igrača iz kladionica širom zemlje, kao i povećanje stepena pouzdanosti koji naš originalni niz pretpostavki ne precenjuje potencijalni uticaj off-shore kladjenja na britansko kladjenje ako bi trenutni status trebao da se održi.

Poreska služba je već priznala da su sadašnji prihodi od poreza na kladjenje na telefonsko kladjenje pod pretnjom poslednjih tehnoloških promena²². BOLA istraživanje ukazuje na to da je poreski prihod od kladionica kod klasičnog kladjenja takođe ranjiv. Jedan od najupečatljivijih rezultata je da ako oporezivanje i dalje ostane na 9 odsto, onda samo 71 odsto sadašnjih igrača koji troše više od £50 nedeljno bi razmotrilo kladjenje u kladionicama u budućnosti.

²¹ Evropska Ekonomija (1999), Potencijalni uticaj of šor kladjenja na Vladine poreske prihode, je uzeo u obzir „niska“, „srednja“ i „visoka“ scenarija uticaja u kojoj odnosno 10,20, i 30 odsto prometa kladionice premešten of šor, i respektivno 50,75, i 100 odsto prometa telefonskog kladjenja premešten of šor.

²² Elektronska trgovina: Britanska poreska agenda, stav 7.11 kaže: „Ako velike kladionice prenesu svoje objekte of šor prihodi koji su pod rizikom mogu da budu oko 50 miliona funti“

4. 4**Rezultati istraživanja (klasičnog) klađenja u kladionicama²³**

Q8b – U upotrebi danas	Svi ispitanici	Koji ned.troše više od £ 50
Telefon klađenje na kredit	8%	14%
Telefonsko kladjenje platnom karticom	15%	23%
Of shore klađ.bez poreza telefonom	3%	8%
Klađenje internetom	4%	6%
Of shore klađ. bez poreza internetom	3%	5%
Q8c - Će se koristiti u budućnosti		
Telefonsko kladjenje na kredit	13%	21%
Telefonsko kladjenje platnom karticom	20%	29%
Of shore klađ. bez poreza telefonom	9%	17%
Klađenje internetom	15%	19%
Of shore klađ. bez poreza internetom	8%	15%
Q11a – Ako porezi ostanu na 9% za kladionice, koje od sledećih uzeli u obzir		
Klađenje internetom bez poreza	21%	29%
Klađenje telefonom bez poreza	31 %	43%
Nastaviti klađenje u kladionici	78%	71%

²³ Na osnovu ankete koje je naručila BOLA od 552 igrača u 32 kladionice koje je sproveo nezavisna agencija za istraživanje tržišta Dejvis Rajli Smit Maklaj (DRSM) od 24 maja 200 do 17 juna 2000. Od 552 ispitanika, 126 su prijavili da nedeljno troše više od 50 funti.

Što se tiče predpostavljenog ponašanja igrača Velike Britanije, ako su odbici svedeni na nulu, ponašanja su opet u skladu sa onim koja se koriste u Ekonomiji Evrope (1999, 2000). To je da se u scenariju igrača koji „ne odazivaju“, pretpostavlja da igrači recikliraju svoje dodatne dobitke koji proističu iz uklanjanja poreza. U scenariju gde su igrači koji se „odazivaju“ elastičnost bruto prometa u odnosu na nivo odbitaka pretpostavlja se da je 0,63, na osnovu prethodnih istraživanja koje je izvela Evropska Ekonomija (vidi Evropska Ekonomija 1998b, 2000).

Pretpostavka reciklaže podrazumeva da dok se ukupni ulog kladjenja povećava, ukupni rashod igrača (u smislu njihovog eventualnog gubitka) ostaje nepromenjen, kao odgovor na promene u stepenu umanjenja. Takva pretpostavka je korišćena u prethodnim studijama, kao što je analiza Henli Centra o potencijalnom uticaju smanjenja poreza na kladjenje prateći uvođenje Nacionalne Lutrije²⁴. Pretpostavljajući efekat reciklaže, i bruto marže u početku od 22,5 odsto, bruto promet bi se povećao za 45 odsto kao odgovor na uklanjanje poreza.

Međutim, prethodna istraživanja preduzeta od na uticaja na smanjenje poreza na kladjenje u prošlosti u Velikoj Britaniji i Irskoj, izvestaj u Evropskoj Ekonomiji (2000), sugeriše da pretpostavka reciklaže može da umani ponašanje igrača da odgovore 1 odsto smanjenja u nivou dedukcije a da se poveća bruto promet za oko 0,63 procenata²⁵. Sto posto uklanjanje odbitaka bi u ovom slučaju povećalo bruto promet za 63 odsto. Ova povećanja prometa će biti podržana od strane smanjenja nivoa ilegalnih kladjenja, kao i povećane aktivnosti od strane onih koji se trenutno legalno klade.

Za međunarodno tržište, naši scenariji su pretpostavili da će kladioničari Velike Britanije moći, do 2002, da zauzmu između 5 i 10 procenata internacionalnog tečnog tržišta (telefonsko i internet kladjenje) identifikovano od MMD (1999). Ova procena ponovo oprezno upozorava: MMD-ova originalna predviđanja su da bi kladioničari Velike Britanije zauzeli 10 - 20 odsto ovog tržišta do 2001. Velika Britanija će biti u dobroj poziciji da zauzme međunarodno tržište, s obzirom da je u većini drugih jurisdikcija kladjenje ili nerazvijeno ili protivno zakonu.

Pravimo još pretpostavki koje se odnose na sve scenarije. Ovo je da £ 350m koje smo ocenili da se uložilo 1999 godine u off-shore kladjenje (£ 250m na telebetting i £ 100m na internetu) biće uloženo u tržište Velike Britanije u okviru opcije gde se stanovnici u Velikoj Britaniji suočavaju sa nula porezom. Slično tome, osnovni rast Britanskog internet i telefonskog kladjenja, koji je u oba slučaj procenjujemo na £ 750m do 2002, biće samo uloženi u Britanske kladionice, ako ne postoji zakonska alternativa na raspolaganju u off-shore kladionicama na nižem nivou oporezivanja. To podrazumeva da će u buduće korisnici želeti da se klade u zemlji prebivališta, ako ne postoji korist od kladjenja u inostranstvu.

²⁴ Henli centar (1995), Procena uticaja narodne lutrije na industriju kladjenja.

²⁵ Evropska Ekonomija (2000), Potencijalni uticaj of šor i internet kladjenja na Vladine poreske prihode, ustanovljano je da je promet u Irskoj povećan za oko 30 odsto kao odgovor na smanjenje poreza na kladjenje u julu 1999 godine sa 10 na 5 procenata.

4.5 PREGLED UTICAJA NA PORESKE PRIHODE

4.5.1 Državni prihodi od poreza na klađenje

Naši rezultati o uticaju na specifične poreze na klađenje su objavljene u Prilogu 1, a sažetiu u Tabeli 4.1 koja sledi:

Tabela 4.1

Nivo poreskih primanja od klađenja

pod različitim poreskim opcijama za klađenje i pretpostavkama ponašanja igrača

	igrač se ne odaziva	igrač se odaziva
GBD 6,75% (9% umanjenja)	£ 393m	£ 286m
GBD 1,1%	£ 169m	£213m
POC na 1,1%	£ 133m	£142m
GPT na 15%	£ 277m	£ 335m

Napomena: pretpostavka je potpuna usaglašenost sa svakom opcijom.

Stopa poreza na bruto dobit na ili blizu nule bi bila neophodna za UK kladionice da bi se takmičile u potpunosti sa svojim kolegama u inostranstvu. Iz perspektive održanja prihoda od specifičnih poreza na klađenje, atraktivnosti ovog poreza u odnosu na trenutni sistem zavisi od stope po kojoj je naplata generalnog poreza na kladjenje. Ako se igrači ne odazivaju, naši proračuni govore da bi ovaj porez trebalo da bude razrezan po stopi od oko 21 odsto tako da odgovara prihodima na porez klađenja, koji se očekuju u tim okolnostima (£ 393m), ako porez na kladjenje ostane na 6,75 odsto. Međutim, ako se igrači odazivaju, stopa od oko 13 odsto bi bila dovoljna da se podudara sa prihodima od opšteg poreza na kladjenje sa tendencijom rasta u tim okolnostima (£ 286m).

Ovaj deo analize na taj način ukazuje na stopu poreza na bruto dobit u opsegu od 13 - 21 odsto, da odgovori potencijalnim prihodima od opšteg poreza na kladjenje na 6,75 odsto, ako se uzmu u obzir specifični porezi na kladjenje. Imajte na umu da i ako su ranije pretpostavljali da je 15 odsto najviša stopa poreza na bruto dobit u skladu sa obezbeđivanjem industrije sa potencijalom da ponudi kladjenje bez poreske obaveze, pod pretpostavkom da isplate od trka konja ostanu blizu trenutnog nivoa. Dakle, porez prema gornjoj granici ovog opsega ne bi omogućio kladioničarima Britanije da se efikasno takmiče sa svojim međunarodnim konkurentima.

Za obe opcije poreza, stopa poreza neophodna da bi se kladionice Velike Britanije takmičile sa međunarodnim konkurentima (1,1 odsto) ne bi obezbedila prihode od poreza na kladjenje u poređenju sa onima koje se proizvode sada.

4.5.2 Državni prihodi od drugih poreza

Kao što stoji u Carinskom dokumentu, bookmaking ubira dodatne prihode za državu, pored prihoda od posebnih poreza na kladjenja. Ovo uključuje poreze na dobit korporacija, PDV, poslovne stope poreza, porez na lični prihod zaposlenih, i kratkoročne uštede kod socijalnih davanja.

Uticaj različitih opcija o opštim poreskim uplatama bookmaking industrije prema državi je teže kvantifikovati nego specifične poreze na kladjenje, jer se oslanja na razvoj funkcija sigurnih troškova za svaki od različitih medija kladjenja. U prethodnim izveštajima Evropske Ekonomije, bila je moguća detaljna kvantifikacija, jer je glavni fokus bio na uticaj prometa u kladionicama, za koje je struktura troškova dobro razumljiva. Prikupljajući i procenjujući podatke o tekućim troškovima kladionica, poslovanju telefonskog i internet kladjenja, smatramo da način na koji će se troškovi telefonskog i internet kladjenja menjati u odnosu na budući razvoj na ovim tržištima nisu izvesni za predviđanje.

Mi smo stoga za pojednostavljen pristup, koji pretpostavlja da su ostali doprinosi državi proporcionalni nivou aktivnosti kladjenja usmerenih preko Velike Britanije pod različitim opcijama. Ovo izgleda da je razumna pretpostavka - dopuna prometa bi se generalno očekivala da stvori dodatni prihod (i samim tim plaćanje poreza korporacija), dodatna zapošljavanja (a time i porez zaposlenih) i dodatne potrebe za materijalom (i samim tim PDV-om plaćanja).

Evropska Ekonomija (1999, tabela 4.3) bila je u stanju da razvije detaljne modele strukture troškova kladionica. Izvestili su da je 1998, bookmaking industrija Velike Britanije doprinela £ 246m budžetskih prihoda, pored £ 479m sakupljenih od opšteg poreza na kladjenje. Na bruto promet u 1998 od £ 6.878 m, to je dodatni doprinos u iznosu od oko 3,5 odsto bruto prometa. Kao rezultati od primene istog obračuna za druge scenarije u tom izveštaju, slična cifra se dobija od bruto prometa od £ 4.382 m (druge priloge: £ 153m) do bruto prometa £ 9.769 m (druge priloge: £ 344m). Ovo sugerije da, u okviru ovog opsega u najmanju ruku, ovaj odnos je prilično robustan na različitim nivoima bruto prometa.

Ako se ova cifra primenjuje na nivou aktivnosti merenog bruto prometa kladionica Velike Britanije, izračunato za svaku opciju u Prilogu 1 ovog izveštaja, podrazumeva se dodatni doprinos prihoda državi kao što je prikazano u sledećoj tabeli 4.2:

Tabela 4.2

Nivo drugih državnih dažbina

pod različitim opcijama poreza na klađenje i pretpostavkama ponašanja igrača

	igrač se ne odaziva	igrač se odaziva
BMP na 6,75%(9% umanjenja)	£ 204m	£149m
BMP na 1,1%	£ 538m	£679m
POC na 1,1%	£ 538m	£679m
GPT na 15%	£ 538m	£ 679m

Potrebna je određena pažnja u tumačenju ovih podataka, jer se zasnivaju na jednostavnoj primeni istorijske veze, koje mogu uticati na razvoj više savremenih oblika klađenja na način koji je teško predvideti. Međutim, čak i za neke dozvoljene periferne greške, ovi podaci oštro pokazuju koji uticaj može imati modernizacija na oporezivanje klađenja u bookmaking industriji Velike Britanije, posebno ako se smatra da kladioničari reaguju na razlike cena između različitih medija klađenja. Porez na bruto dobit od 15 odsto, kao i druge opcije, gde su odbici svedeni na nulu, očekivalo bi se da se podignu velike sume oporezivanja u celini, zbog predviđene značajne ekspanzije za domaće tržište i pretpostavke da će veliko međunarodno tržište biti privučeno u Veliku Britaniju. Opšti porez na kladjenje sa trenutnom stopom, bi paradoksalno pokazalo opadajući nivo aktivnosti –i budžetskih prihoda.

4.6 Odnos kladionica i zapošljavanja

Uticaj na kladionice i broj zaposlenih je teško predvideti, pošto će promene veličina u ovom radu biti razmatrane bez presedana.

Međutim, Ekonomija Evrope (1998b, 1999) je usvojila metodologiju za procenu uticaja u promenama prometa na određenom broju kladionica. Primenom ove metodologije na promet kladionice po nivoima od 1-8, proizvodi procene promena u broju kladionica u odnosu na sadašnji nivo (od oko 8.350 radnji) koje su predstavljene u tabeli 4.3:

Tabela 4.3

Promena broj kladionica

pod različitim opcijama poreza na klađenje i pretpostavkama ponašanja igrača

	igrač se ne odaziva	igrač se odaziva
BMP na 6,75%(9% umanjenja)	-890 kladionica	-2.135 kladionica
BMP na 1,1%	+1.015 kladionica	+1.390 kladionica
POC na 1,1%	+1.015 kladionica	+1.390 kladionica
GPT na 15%	+1.015 kladionica	+1.390 kladionica

Ako oporezivanje na klađenje nije reformisano, više od 2.000 kladionica može biti u opasnosti od zatvaranja. Nasuprot tome, poreska reforma na klađenje koja omogućava smanjenje na nulu bi mogla da stvori više od 1.000 novih kladionica, iako pretpostavljamo da će većina novih poslova biti obavljena u postojećim kladionicama. U praksi, želju da se ne prouzrokuje nepotrebna nestabilnost i neizvesnosti oko dugoročnog ishoda može da znači da možda postoje mala kašnjenja pre nego što su promene ovih veličina realizovane.

Broj zaposlenih u kladionicama zavisi od broja kladionica i prosečne veličine svake kladionice. Ekonomija Evrope (1999) izveštava da je oko 37.000 ljudi zaposleno u Britanskim kladionicama. Koristeći metodologiju usvojenu u ranijim izveštajima²⁷, promene u broju zaposlenih u kladionicama u okviru svakog od razmotrenog scenarija u ovom radu bi bio kao što je prikazano u tabeli 4.4:

Tabela 4.4

Promena broja zaposlenih u kladionicama

pod različitim opcijama poreza na klađenje i pretpostavkama ponašanja igrača

	igrač se ne odaziva	igrač se odaziva
BMP na 6,75%(9% umanjenja)	-6.000 zaposl.	-11.000 zaposl.
BMP na 1,1%	+6.400 zaposl.	+9.800 zaposl.
POC na 1,1%	+6.400 zaposl.	+9.800 zaposl.
GPT na 15%	+6.400 zaposl.	+9.800 zaposl.

U odnosu na sadašnji nivo zaposlenosti, ostavljajući trenutni porez na kladjenj na nepromenjenom nivou od sadašnjeg stope može, vremenom, da dovede do gubitka između 6.000 i 12.000 radnih mesta u kladionicama, dok bi modernizacija sistema oporezivanja za klađenje mogla da stvori između 6.000 i 10.000 novih radnih mesta. Gde se kreiraju nova radna mesta, koja nastaju delom iz dodatnih zaposlenja (ili boljeg iskorišćenja postojećeg osoblja) u postojećim kladionicama, i delom iz novo otvorenih.

Ove procene uzimaju u obzir samo kladionice a isključuju uticaj na nivo zaposlenosti u internet i telebetting operacijama u Velikoj Britaniji koje bi da su u stanju da se modeliraju, dodatno naglašavale privlačnost države ka modernizaciji oporezivanja klađenja.

²⁷ U skladu sa Evropskom Ekonomijom (1999) pretpostavljamo da je nivo zaposlenosti proporcionalan troškovima za plate i penzije.

4.7 Ukupni rezultati

Prihod od poreza na klađenje (Tabela 4.1) i drugih prihoda države (Tabela 4.2), koji zajedno čine ukupni prihod, su zajedno prikazani u tabeli 4.5:

Tabela 4.5

Nivo ukupnih poreskih primitaka

pod različitim opcijama poreza na klađenje i pretpostavkama ponašanja igrača

	igrač se ne odaziva	igrač se odaziva
BMP na 6,75%(9% umanjenja)	£ 597m	£ 435m
BMP na 1,1%	£ 707m	£ 892m
POC na 1,1%	£ 671m	£ 821m
GPT na 15%	£ 815m	£ 1.014m

Potreban je oprez u tumačenju ovih podataka: klađenje na internetu i telefonom će verovatno imati različite strukture troškova od onih u kladionici, i različite opcije mogu imati različite uticaje na način na koji su drugi državni prihodi generisani pod našim standardnim pretpostavkama, kad je u pitanju veza između bruto prometa i državnih prihoda.

Ipak, ovaj rezultat ukazuje na to da, čak i pod pretpostavkom da se igrač ne odaziva, što čini konzervativni pogled na to u kojoj meri igrači promene svoje ponašanje kao odgovor na promenu cene, porez na bruto dobit od 15 odsto je omiljeniji od drugih opcija, naročito u odnosu na zadržavanje trenutnog poreza na 6,75 odsto.

A1 DETALJNA SCENARIJA

Scenario 1: BMP (6,75%) i igrač koji se ne odaziva

Pretpostavke

- Promet Kladionice padne za 10 odsto, telebetting za 50 odsto U Velikoj Britaniji u odnosu na oslobođenje poreza (tax free) off-shore, ili internet alternativu.
- BMP i dalje na 6,75 odsto i odbci od 9 odsto se plaćaju na sve opklade u britanskim kladionicama - da li u samim kladionicama, preko telefona ili na internetu.
- Predviđeni rast od £ 750 miliona u domaćem telebetting-u i internet tržištu je klađenje off-shore i tako nije uključen u oporezive operacije u Velikoj Britaniji, dole prikazanim.
- Kladionice Velike Britanije ne privlače međunarodno tržište za svoje oporezive operacije.

U kojoj meri tržišta padaju u okvir oporezivih operacija kladionica Velike Britanije

	<u>Tržište Vel.Britanije</u>			<u>Tečno internacionalno tržište</u>		Total
	<u>Kladionice</u>	<u>Telebeting</u>	<u>Internet</u>	<u>Telebeting</u>	<u>Internet</u>	
Bruto promet	5.457	365	0	0	0	5.822
Bruto marža (%)	22.5	15.0	-	-	-	-
Neto Promet (£m)	1.228	55	0	0	0	1.282
Porez od klađ. (£m)	368	25	0	0	0	393

Scenario 2: BMP (1,1%) i igrač koji se ne odaziva

Pretpostavke

- BMP, po stopi od 1,1 procenata, primenjuje se na bruto promet kladionica u Velikoj Britaniji. Nema umanjivanja naplate kod klađenja.
- Reciklirano ponašanje potrošača povećava bruto promet.
- £ 750 miliona procenjeni rast u svakom od domaćih telebetting-a i internet tržišta usmeravaju se ka operaterima u Velikoj Britaniji i uključuju dole prikazane podatke u Velikoj Britaniji.
- Kladionice Velike Britanije privlače 5 odsto tečnog međunarodnog tržišta. Strani igrači nemaju odbitke.
- Opklade prethodno postavljene sa stranim telebetting i internet operaterima vraćaju se u Veliku Britaniju.

U kojoj meri tržišta padaju u okvir oporezivih operacija kladionica Velike Britanije

	Tržište vel.Britanije			Tečno internacionalno tržište		Total
	Kladionice	Telebeting	Internet	Telebeting	Internet	
Bruto promet (£m)	8.801	2.478	850	2.271	973	15.373
Bruto marža (%)	15.5	7.4	7.4	7.4	7.4	-
Neto Promet (£m)	1.364	183	63	168	72	1.850
Porez od klađ. (£m)	97	27	9	25	11	169

Scenario 3: POC (1,1%) i igrači koji se ne odazivaju

Pretpostavke

- POC, po stopi od 1,1 procenata, primenjuje se na sve opklade u britanskim kladionicama lociranim u Vel. Britaniji, na postavljene opklade, bez umanjivanja naplate.
- Reciklirano ponašanje potrošača povećava bruto promet.
- £ 750 miliona procenjeni rast u svakom od domaćih telebetting i internet tržišta usmeravaju se ka operaterima u Velikoj Britaniji i uključuju dole prikazane podatke u Velikoj Britaniji.
- Kladionice Velike Britanije privlače 5 odsto tečnog međunarodnog tržišta. Strani igrači nemaju odbitke, ali to nije predmet poreza na potrošnju prometa u Velikoj Britaniji (pošto su opklade izvan Velike Britanije).
- Opklade prethodno postavljene na stranim telebetting i internet operaterima vraćaju se u Veliku Britaniju.

U kojoj meri tržišta padaju u okvir oporezivih operacija kladionica Velike Britanije

	Tržište Vel.Britanije			Tečno internacionalno tržište		Total
	Kladionice	Telebeting	Internet	Telebeting	Internet	
Bruto promet (£m)	8.801	2.478	850	2.271	973	15.373
Bruto marža (%)	15.5	7.4	7.4	-	-	-
Neto Promet (£m)	1.364	183	63	0	0	1.610
Porez od klađ. (£m)	97	27	9	0	0	133

Scenario 4: GPT (15%) i igrači koji se ne odzivaju

Predpostavke

- Porez na bruto dobit, po stopi od 15 procenata, primenjuje se na neto promet u kladionicama u Velikoj Britaniji na postavljene opklade, bez umanjivanja naplate.
- Reciklirano ponašanje potrošača povećava bruto promet.
- £ 750 miliona procenjeni rast u svakom od domaćih telebetting i internet tržišta usmeravaju se ka operaterima u Velikoj Britaniji i uključuju dole prikazane podatke u Velikoj Britaniji.
- Kladionice Velike Britanije privlače 5 odsto tečnog međunarodnog tržišta pošto strani igrači nemaju odbitke.
- Opklade prethodno postavljene sa stranim telebetting i internet operaterima vraćaju se u Veliku Britaniju.

U kojoj meri tržišta padaju u okvir oporezivih operacija kladionica Velike Britanije

	Tržište Vel.Britanije			Tečno internacionalno tržište		Total
	Kladionice	Telebeting	Internet	Telebeting	Internet	
Bruto promet (£m)	8.801	2.478	850	2.271	973	15.373
Bruto marža (%)	15.5	7.4	7.4	-	-	-
Neto Promet (£m)	1.364	183	63	168	72	1.850
Porez od klađ. (£m)	205	27	9	25	11	277

Scenario 5: BMP (6.75%) i igrači koji se odazivaju

Predpostavke

- Promet kladionicama padne za 30 odsto i 100 odsto od postojećih igrača telebetting-a Velike Britanije prelazi na strane operatere.
- BMP i dalje ostaje na 6,75 odsto i odbici od 9 odsto se plaćaju na sve opklade u britanskim kladionicama - da li u samim kladionicama, preko telefona ili na internetu.
- £ 750 miliona procenjeni rast u svakom od domaćih telebetting i internet tržišta su rezultat klađenja off-shore, te tako nisu uključeni u oporezive operacije kladionica u Velikoj Britaniji, prikazano ispod.
- Kladionice Velike Britanije ne privlače međunarodno tržište za svoje oporezive operacije.

U kojoj meri tržišta padaju u okvir oporezivih operacija kladionica Velike Britanije

	<u>Tržište Vel.Britanije</u>			<u>Tečno internacionalno tržište</u>		Total
	<u>Kladionice</u>	<u>Telebeting</u>	<u>Internet</u>	<u>Telebeting</u>	<u>Internet</u>	
Bruto promet (£ m)	4.244	0	0	0	0	4.244
Bruto marža (%)	22.5	-	-	-	-	-
Neto Promet (£ m)	955	0	0	0	0	955
Porez od klađ. (£ m)	286	0	0	0	0	286

Scenario 6: BMP (1,1%) i igrači koji se odazivaju

Predpostavke

- BMP, po stopi od 1,1 procenata, primenjuje se na bruto promet kladionica, na postavljene opklade, bez umanjivanja naplate.
- Pretpostavka elastičnosti ima efekat povećanja konzumenata na domaći bruto promet.
- Kladionice Velike Britanije privuku 10 procenata tečnog međunarodnog tržišta pošto se strani igrači ne sreću sa umanjenjima.
- £ 750 miliona procenjeni rast u svakom od domaćih telebetting i internet tržišta usmeravaju se ka operaterima u Velikoj Britaniji i uključuju dole prikazane podatke u Velikoj Britaniji.
- Opklade prethodno postavljene sa stranim telebetting i internet operaterima se vraćaju u Veliku Britaniju.

U kojoj meri tržišta padaju u okvir oporezivih operacija kladionica Velike Britanije

	Tržište Vel.Britanije			Tečno internacionalno tržište		
	Kladionice	Telebetting	Internet	Telebetting	Internet	Total
Bruto promet (£ m)	9.883	2.188	850	4.542	1.946	19.409
Bruto marža (%)	15.5	7.4	7.4	7.4	7.4	-
Neto Promet (£ m)	1.532	162	63	336	144	2.237
Porez od klađ. (£ m)	109	24	9	50	21	213

Scenario 7: POC (1,1%) i igrači koji se odazivaju

Pretpostavke

- POC, po stopi od 1,1 procenata, primenjuje se na sve opklade u Britanskim kladionicama od strane igrača u Vel. Britaniji, bez umanjivanja naplate.
- Pretpostavka elastičnosti ima efekat povećanja konzumenata na domaći bruto promet.
- Kladionice Velike Britanije privuku 10 procenata tečnog međunarodnog tržišta pošto se strani igrači ne sreću sa umanjenjima, ali taj promet ne podleže porezu.
- £ 750 miliona procenjeni rast na svakom od domaćih telebetting i internet tržišta usmeravaju se ka operaterima u Velikoj Britaniji i uključuju dole prikazane podatke u Velikoj Britaniji.
- Opklade prethodno postavljene sa stranim telebetting i internet operaterima se vraćaju u Veliku Britaniju.

U kojoj meri tržišta padaju u okvir oporezivih operacija kladionica Velike Britanije

	Tržište Vel.Britanije			Tečno internacionalno tržište		Total
	Kladionice	Telebetting	Internet	Telebetting	Internet	
Bruto promet (£ m)	9.883	2.188	850	4.542	1.946	19.409
Bruto marža (%)	15.5	7.4	7.4	-	-	-
Neto Promet (£ m)	1.532	162	63	0	0	1.757
Porez od klađ. (£ m)	109	24	9	0	0	142

Scenario 8: GPT (15%) i igrači koji se odazivaju

Pretpostavke

- Porez na bruto dobit, po stopi od 15 procenata, primenjuje se na neto promet u kladionicama u Velikoj Britaniji na postavljene opklade, bez umanjivanja naplate.
- Pretpostavka elastičnosti ima efekat povećanja domaćeg bruto prometa.
- Kladionice Velike Britanije privuku 10 procenata tečnog međunarodnog tržišta pošto se strani igrači ne sreću sa umanjenjima
- £ 750 miliona procenjeni rast na svakom od domaćih telebetting i internet tržišta usmeravaju se ka operaterima u Velikoj Britaniji i uključuju dole prikazane podatke u Velikoj Britaniji.
- Opklade prethodno postavljene na stranim telebetting i internet operaterima se vraćaju u Veliku Britaniju.

U kojoj meri tržišta padaju u okvir oporezivih operacija kladionica Velike Britanije

	Tržište Vel.Britanije			Tečno internacionalno tržište		Total
	Kladionice	Telebetting	Internet	Telebetting	Internet	
Bruto promet (£ m)	9.883	2.188	850	4.542	1.946	19.409
Bruto marža (%)	15.5	7.4	7.4	7.4	7.4	-
Neto Promet (£ m)	1.532	162	63	336	144	2.237
Porez od klađ. (£ m)	230	24	9	50	22	335